

ÖVP je snela masko!

Koroška ÖVP nadaljuje svoj nesramni volilni boj. V dnevniku koroške ÖVP „Volkszeitung“ z dne 13. 3. 1973 beremo pod naslovom „25. März: Wahl gegen das SP-Ortstafelgesetz“ med drugim:

„Besorgt ist man in der Volkspartei über die Tatsache, daß gegen zahlreiche Kärntner, die sich am Tafelsturm beteiligt hatten, noch strafrechtliche Folgen drohen.“

VP-Nationalrat Deutschmann hatte erst am Sonntag bei einer Versammlung in Südkärnten erklärt, daß sich seine Partei für die Betroffenen einsetzen werde.“

S tem je koroška ÖVP dokončno snela masko. Identificira se z idejami „Tafelstürmerjev“, ki so se na zločinski način zoperstavili veljavnemu državnemu zakonu. Stranka, ki zagovarja kršitve zakonov, pač nikoli ne bo zmožna vladati, ne v občini, ne v deželi in tudi ne v državi. Avstrija je „pravna država“ in kot tako jo propagira tudi ÖVP. Na drugi strani pa podpira tiste, ki se zoperstavljajo zakonom in meddržavnim pogodbam in hoče vplivati tudi na kazenske postopke.

Danes vemo, da ni samo „Heimatsdienst“ v ozadju nemira na Koroškem, ampak tudi vidne organizacije ÖVP kot Bauernbund in take, ki ji stojijo blizu, kot Landjugend. S tem pomaga rušiti ÖVP temelje Avstrije in škoduje mednarodnemu ugledu naše države. Prav nič ji ni mar za mir v deželi, za mirno sožitje med obema narodoma, gre ji samo za glasove in za to je tej stranki dobro vsako sredstvo. Zagovarjati nezakonita dejanja pa je neodgovoren poizkus priti do vladanja. Upajmo le, da ÖVP pod današnjim vodstvom v interesu miru na Koroškem ne pride do oblasti.

Neki kandidat (ime je znano) na občinski listi pliberške ÖVP je izjavil, da se je „ÖVP jasno distancirala od Slovencev“ in „da ÖVP Slovencev tudi pri drugih volitvah ne bo več rabila“. To mnenje se popolnoma sklada z zgoraj omenjenim člankom v „Volkszeitung“, iz katerega je jasno razvidno, kje ÖVP danes res stoji. Taka ÖVP tudi ne more pričakovati podpore s strani koroških Slovencev.

V isti številki „Volkszeitung“ beremo na strani 10 v rubriki „Streiflicht“ pod naslovom „13. März“:

„... den Abend des 13. März vor genau 35 Jahren möchte ich nicht noch einmal erleben. An diesem Abend hat Österreich aufgehört zu bestehen.“

... da war eine Partei (NSDAP, op. ured.) an die Macht gekommen, die sich an ihr berauschte. Und so etwas ist immer gefährlich. Und meistens beginnt es in der kleinsten Zelle, der Gemeinde.“

Tudi mi nočemo več doživeti tega 13. marca 1938, ko so nacifašisti zasedli Avstrijo. ÖVP pa, kot zgleđa, je pozabila medtem na tiste grozotne dogodke, kajti danes podpira tiste nacistične elemente, ki so že enkrat razrušili Avstrijo. To je nevarno. „Und meistens beginnt es in der kleinsten Zelle, der Gemeinde.“ Da!

In zato pri občinskih volitvah nobenega glasu za ÖVP!

ZDA: Spor lahko najboljšo rešita vladi Avstrije in Jugoslavije

Slovinci v ZDA so skozi vsa leta pazljivo sledili razmeram na Koroškem, kjer se je Avstrija v državni pogodbi obvezala dati Slovincem vse narodne, kulturne in gospodarske pravice, ki so potrebne za nemoten razvoj in rast.

Ko se je lansko jesen začela „vojna krajevnih tabel“, kot jo nekateri tuji opazovalci razmer na Koroškem imenujejo, so se skupine Slovencev v ZDA znova obrnile na odgovorne voditelje ZDA in jih na to opozorile. Predsedniku Nixonu in državnemu tajniku W. P. Rogersu je bila poslana resolucija, ki se v slovenskem prevodu glasi:

„Podpisani uradniki organizacij Amerikancev slovenskega porekla in ustanov obveščanja opozarjamo vlado Združenih držav Amerike kot podpisnico avstrijske državne pogodbe 15. maja 1955 na sedanjo stisko slovenske narodne manjšine na Koroškem. Ta manjšina naj bi bila posebno zavarovana s členom 7 imenovane pogodbe.“

Žalostni dogodki zadnjih mesecev na Koroškem in 17 let stara zakasnitev izvedbe vseh določil člena 7 pogodbe dokazuje brezbriznost avstrijske vlade do mednarodnih obveznosti in očitno kršenje že tako samo delno uzakonjenih določil omenjenega člena od strani avstrijskih oblasti in nemške večine na Koroškem.

Taka odvzemanja in kršenja človeških in manjšinskih pravic slovenski manjšini na Koroškem, katerih cilj je njeno uničenje, ne bi smela biti dalje dopuščena in dovoljevana.

Podpisani zato pozivamo vlado Združenih držav Amerike — katere dolžnost je, kot mi čutimo, gledati, da bo pogodba „in vsak člen in določilo v njej upoštevano in izva-

jano v dobri veri“ — da podvzame primerne diplomatske ukrepe, ki naj opozore avstrijsko vlado in nemško večino na Koroškem, da vlada Združenih držav Amerike vztraja pri pogodbi in zahteva njeno polno vpoštevanje in izvajanje v dobri veri in da ne bo trpela nobenega njenega kršenja ali zastraševanja slovenske manjšine po nemški večini.“

Resolucijo so podpisali:

v imenu Ameriško Slovenske Katoliške Jednote — KSKJ predsednik glavnega odbora Joseph J. Nemanich,
v imenu Slovenske ženske zveze v ZDA glavna predsednica Antonia Turek,
v imenu Ameriške bratske zveze 1. glavni podpredsednik Cyril J. Rovanssek,
v imenu Ameriške dobrotelne zveze glavni predsednik John J. Susnik,
v imenu slovenskega dnevnika „Ameriška domovina“ izdajateljica Mary Debevec in urednik Vinko Lipovec,
v imenu Združenih slovenskih društev in ameriško-slovenskega radio-sporeda na WXEN-FM Tony Petkovsek Jr.,
v imenu slovenskega radio-programa na WXEN-FM direktor Milan Pavlovic,
v imenu Slovenske pristave predsednik Matej Roesmann.

Na resolucijo, ki je bila poslana predsedniku ZDA in državnemu tajniku preko zveznega senatorja v Ohio Roberta Tafta 4. decembra 1972, je državno tajništvo odgovorilo 15. januarja 1973 sen. R. Taftu, naj sporoči podpisnikom in pošiljateljem resolucije:

„Mi čutimo, da intervencija Združenih držav v tem času ni zahtevana in da je mogoče to vprašanje najboljšo rešiti potom razgovorov vlad Avstrije in Jugoslavije (V izvorniku: ... we feel that United States intervention at this juncture is not warranted and that the issue can best be resolved through discussion between the governments of Austria and Yugoslavia).“

V pismu g. Josephu Nemanichu, predsed-

Sinowatz: Predolgo smo molčali

V torek, 13. marca, pred 35 leti, so nacionalistične vojaške sile zasedle svobodno Avstrijo. O tem je današnja mladina malo ali skoraj nič poučena. Zaradi tega naj bi v šolah študirajoča mladina zvedela vso resnico o političnih dogodkih, ki so se odigravali pred in po zasedbi naše države. Take in podobne misli sta izrekla in zahtevala v svojih govorih na spominski proslavi 13. marca na Dunaju prosvetni minister dr. Fred Sinowatz in borec za svobodo, žandarmerijski polkovnik dr. Kaes.

„Spomin na avstrijski boj za svobodo in njene žrtve hočemo trajno ohraniti, kajti v naši sedanosti prihajajo zmerom bolj na dan sile, ki bi rade najnovejše zgodovinske dogodke pozabile, zamočale ali jih celo predstavile v zgrešeni luči,“ je na koncu svojega govora dejal žandarmerijski polkovnik dr. Kaes.

Prosvetni minister dr. Fred Sinowatz pa je izrekel tele misli:

„Predolgo smo na šolah molčali o tej politiki. Čas je že, da temu napravimo konec.“ Prosvetni minister je na spominski prireditvi dejal, da je bilo avstrijskih žrtev od leta 1938 do 1945: 2700 na smrt obsojenih, dalje 16.493 borcev za svobodo je bilo umorjenih v koncentracijskih taboriščih,

65.459 Avstrijcev židovske vere je bilo umorjenih, okoli 380.00 Avstrijcev-vojakov je padlo na raznih frontah Evrope in končno je bilo na milijone Avstrijcev ranjenih, zdravstveno oškodovanih ali so izgubili vse svoje imetje.

Prav posebno pa bi bilo potrebno, da bi že enkrat zvedela o vseh teh dogodkih pri nas na Koroškem tudi naša šolska mladina, in ne samo ta! Ker prav pri nas na Koroškem je bilo v tem času zatiranih, preganjanih in izseljenih v razna nemška koncentracijska taborišča mnogo slovenskih posameznikov in družin. Prav tako bi morala zvedeti o odporu proti Hitlerjevemu režimu in vseh žrtvah, ki so pokopane skoro na vsakem pokopališču od Komeljna do Št. Lenarta. O župniku Poljancu, o trinajstih selških žrtvah, ki so bile konec aprila pred 30. leti obglavljene na Dunaju. Pa tudi o pd. Mikulovi družini izpod Starega gradu pri Bekšanju, ki je končala v Dachauu pa do Peršmanove družine z vsemi nedoraslimi otroki, ki jih je postrelila nemška vojska. Ravno tako pa je treba opozoriti na besede in dela takratnih nositeljev tradicije iz obrambnih bojev, predvsem Maier-Kaibitscha in vseh njegovih prijateljev, ki so bili vdani Hitlerju do zadnjega dne in še danes čakajo dneva, da bi postavili spomenik temu zatiralcu vsega, kar je še slovenskega pri nas na Koroškem.

niku KSKJ, prvemu podpredsedniku resolucije, je državno tajništvo odgovorilo:

„Ta vlada se zaveda prizadetosti, ki jo je nedavno izrazila jugoslovanska vlada v tem vprašanju, in sledi pazljivo razvoju. Mi smo vsekakor prepričani, da se avstrijska vlada prizadeva izpolniti zahteve pogodbe.“

Mi ne verjamemo, da bi bila intervencija Z. D. zahtevana v tem času, (warranted at this time); niti ni tega jugoslovanska vlada zahtevala.“

Mi smo prepričani, da je mogoče najboljšo doseči učinkovito in trajno rešitev tega vprašanja z nadaljevanjem razgovorov med dvema vladama, ki sta najneposrednejše prizadeti, Avstrije in Jugoslavije.

James S. Sutterlin, direktor oddelka za srednjo Evropo, se je zahvalil za zanimanje

Gre za vsak glas!

- Za Vaše pravice
- za Vaše interese
- za pošteno politiko so samostojne slovenske liste!

in sporočitev stališča slovenskih organizacij v tem vprašanju državnemu tajništvu.

Kong. C. J. Zablocki iz Wisconsinja je v odgovoru predsedniku SKD Triglav v Milwaukee J. Orniku na slično resolucijo v korist koroških Slovencev sporočil enako stališče vlade ZDA do položaja na Koroškem, pa obljubil, da bo to spravil pred zunanjepolitični odbor Predstavnškega doma, katerega član je, če bo smatral to za potrebno.

V pismu iz ZDA stoji dalje:

„Narodna dolžnost Slovencev v ZDA in drugod po svetu je, da podpremo svoje brate na Koroškem v obrambi njihovih temeljnih narodnih pravic. Da bomo to dolžnost mogli izpolniti, moramo pazljivo slediti razvoju položaja na Koroškem, pa tudi ukrepom, ki jih bosta v zvezi s tem storila Dunaj in Beograd.“

Zmaga golistov v Franciji

Francoski volivci so šli v nedeljo, 11. marca, drugič na parlamentarne volitve.

V zadnjem televizijskem apelu pred drugo odločitvijo, je v soboto golistični državni predsednik Pompidou svaril Francoze, da lahko pri teh volitvah izbirajo le med „komunizmom“ in „svobodno družbo“. Če bi se Francija odločila za „ljudsko fronto“ (zveza komunistov in socialistov), je ta dežela obsojena na ločitev od svojih zaveznikov, in Francija ne bi mogla nič več sodelovati pri izgradnji Evrope. To „evropsko zgradbo“ je sicer težko postaviti, je pa za Francijo najboljša možnost, ohraniti blaginjo in samostojnost.

Golistična vladna večina je dosegla 4. marca 35,9 odstotkov glasov; reformisti Servana Schreiberja in Lecanuja 12,5 odstotka, „Ljudska fronta“: komunisti, socialisti in radikalni socialisti pa 43 odstotkov glasov.

Golisti in njegovi zavezniki bodo imeli v parlamentu nad 261 mandatov; sem pridejo pri glasovanju še okoli deset zastopnikov iz konzervativnega tabora. „Ljudska fronta“ je dobila skupaj 173 poslanskih mest.

Igra s števili

Posebna zanimivost so ljudska štetja na Koroškem. Ne samo, da so se vidiki, pod katerimi se je štetje izvajalo, ponovno menjali, enkrat je bil merodajen občevalni jezik, drugič prištevanje posameznika k nekemu kulturnemu krogu, potem zopet vrsta raznih v deželi govorenih jezikov.

Po glasovanju 10. oktobra 1920 je bilo prvo ljudsko štetje leta 1923, kjer so našli 39.292 slovensko govorečih Korošcev in leta 1934 se je 26.796 oseb prištelo k slovenskemu kulturnemu krogu. Torej se je tekom enajstih let posrečilo število koroških Slovencev skrciti za eno tretjino.

Leta 1939 so nacisti izvedli novo ljudsko štetje in zopet so spraševali po občevalnem jeziku in pri tem našli skoraj 45.000 slovensko govorečih Korošcev. Temu štetju se je dosti približalo štetje leta 1951, kjer so našli 42.092 slovensko govorečih ljudi na Koroškem, razdeljenih na devet različnih jezikovnih kategorij. Deset let zatem so jezikovno slovenski Korošci zopet padli na številko iz leta 1934. Na ta uradna protislovja sta posebno opozorila svetovno znani strokovnjak za manjšinska vprašanja dr. Theodor Veiter ter univerzitetni profesor dr. Klemenčič v Ljubljani. Oba strokovnjaka opozarjata na nevzdržno teorijo o vindišarjih, katero so nacisti vpejali pri štetju leta 1939, da bi tako koroške Slovence jezikovno razdrobili na devet ali vsaj na šest skupin.

Za vsakega poznavalca razmer je bilo vedno jasno, da vindišarski jezik ni nobena posebna jezikovna skupina, marveč je koroško slovensko narečje. Tudi vsa dokazovanja svetovnih jezikoslovcev niso veljala, dokler ni prišel na mlado celovško univerzo slavist iz Amerike, ki je povedal koroškim jezikovnim specialistom, da je to res slovensko narečje.

Pri tem pa ne smemo prezreti, da se je štetje leta 1939 vršilo pod vidikom izseljevanja in preseljevanja med drugo svetovno vojno.

Kako neresne so številke teh štetij pa hočemo pokazati na nekaj primerih.

V Blačah pri Zilji so leta 1939 našli 66 občanov s slovenskim jezikom, leta 1951 je poskočilo to število na 285 ali 54,8 odst. vseh občanov. Sosedne Gorice so imele 1939 744 slovensko govorečih Korošcev, leta 1951 pa niti enega niso našli. Podoben nesmisel izkazuje občina Gozdanje, kjer so našli leta 1939 252 oseb s slovenskim jezikom, leta 1951 pa 450. V Svetni vasi so leta 1939 našli 403 osebe s slovensko materinščino, leta 1951 pa 620 oseb.

Grabštanj izkazuje leta 1939 294 in leta 1951 samo še 155 Slovencev. Zanimivi so tudi podatki iz Tinj. V Tinjah so leta 1939 našli 431 ljudi s slovenskim materinim jezikom, leta 1951 jih je bilo samo še 71. Podobno je na Djekšah. Leta 1939 je v tej občini še 1077 oseb s slovenskim jezikom, leta 1951 pa samo še 649.

To je le par primerov, kako so skrivencili številke štetja na Koroškem. Da rezultati takih štetij ne morejo tvoriti osnovno za reševanja obveznosti, ki jih je država prevzela po državni pogodbi leta 1955, je jasno.

Podobne manipulacije kakor leta 1951 so se vršile pri štetju leta 1961, kar je bilo priznано javno na seji koroškega deželnega zbora.

In leta 1971? Tu pa so skoraj vindišarji izginiti in se prelevili v prave Nemce ali prave Slovence.

Kako bo koroška slika izgledala 1981? M...r

Visoka zmaga peronistov

Volitve, ki so bile v Argentini v nedeljo, so prinesle nepričakovano velik uspeh peronistom. Peronistični predsedniški kandidat Campora je prejel 48,7 odstotka glasov, njegov protikandidat, radikalec Balbin pa le 21,2 odstotka. Bivši minister Manrique, ki ga je podpirala vojaška vlada pod Lanussejem, je zbral le 14,1 odstotka glasov. Ker Campora ni dobil po novem volilnem zakonu zahtevne absolutne večine, mora v teku 30 dni nastopiti ponovno proti nasprotniku Balbinu.

LJUDSKO ŠTETJE NA GRADIŠČANSKEM:

„Občevalni jezik“ in mi

Pod tem naslovom so pisale „Hrvatske novine“, glasilo gradiščanskih Hrvatov z dne 2. marca 1973, na prvi strani svoj uvodnik. Pod „MI“ so mišljeni gradiščanski Hrvatje. Na primeru kraja Vorištana se najbolj vidi, kako se je število hrvaško govorečih prebivalcev na Gradiščanskem skrčilo. (Op. ured.)

Potem začenjajo „Hrvatske novine“:

„Avstrijski statistični urad je končno objavil podatke in številke o občevalnem jeziku (Umgangssprache) na Gradiščanskem, in sicer na temelju ljudskega štetja iz leta 1971. Zgrešeno bi bilo ne jemati na znanje številke in podatkov, ki jih kažejo te statistike in ki dokazujejo, kako je v naših vaseh od leta 1961 do 1971 žalostno nazadovalo število tistih, ki v medsebojnem občevanju uporabljajo hrvaški jezik.“

Kar pa nas je najbolj presenetilo, je naš Vorištan. Tu se najbolj vidi, kako usodno zlo more storiti stalno hujskanje proti hrvaškemu jeziku. (Statistični oddelek urada gradiščanske deželne vlade poskuša sedaj

Vorištanu tako negativni? Dobro vemo, da nam bodo takoj postregli z odgovorom, češ da ima v demokratični deželi vsakdo pravico svobodno povedati, kar misli. To je točno. Toda prav v primeru Vorištana se nam zdi, da tu ni bila na delu svobodna volja, pač pa nekaj drugega. In prav to je tisto, kar se ne bo tako lahko izbrisalo iz sveta, namreč odkrita ali pa tudi podmolka kampanja in hujskanje proti našemu hrvaškemu jeziku.“

Nato „Hrvatske novine“ navajajo rezultate, kot jih je zbral in objavil avstrijski statistični urad. Na tem mestu bomo navedli le nekaj izrazitejših primerov. Za Vorištan smo že rekli, da so podatki tako porazni. V Klimpuhu pa se je od 1231 prebivalcev izreklo, da je njihov „občevalni jezik“ hrvaški 878 prebivalcev, 103 govore le nemški, nemški in hrvaški jezik pa govori nadaljnjih 235 prebivalcev. Podobno veliko Hrvatov je v Uzlopu. Kraj šteje 1245 prebivalcev, 736 se jih je izreklo, da je njihov občevalni jezik hrvaščina, 272 da govore nemški in hrvaški, 228 pa izključno nemški. Čuden je odnos

Uredništvo in uprava „Našega tednika“ se zahvaljujeta naročnikom in prijateljem lista za zvestobo v minulem letu. Prosimo vas, da ostanete zvesti tudi v tekočem letu 1973.

V današnji številki prilagamo za tuzemstvo položnice, da boste lahko plačali naročnino. Kdor ne more plačati naročnine za celo leto, naj bi to storil vsaj za pol ali četr let. Letna naročnina znaša 100.— šil.

Kdor se nas bo spomnil s kakim darom za tiskovni sklad, bo to objavljeno v listu in se mu še posebno zahvaljujemo!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

je izjavilo, da je njihov občevalni jezik hrvaščina, 126 pa govori nemško in hrvaško. Prav tako zanimiv je Filež. Ta šteje 2316 prebivalcev. Samih 40 je izjavilo, da je njihov občevalni jezik nemški, 1493 se je opredelilo za hrvaščino, 648 se je izjasnilo za nemško in hrvaško govornico, 120 pa za hrvaško in nemško.

Še in še bi lahko naštevali številke iz posameznih krajev. Zaključili bomo ta del s

V enotnosti je moč - v moči pa uspeh! Zato bomo volili 25. marca samostojne slovenske liste!

celo zadevo malo ublažiti.) Lahko si predstavljamo, kako bodo sedaj škodoželjno meli roke tisti, ki bi nas hoteli čimprej asimilirati. Če niso bili, v Vorištanu na delu protihrvatski duhovniki, kako naj se potem razumejo naslednji rezultati: pri štetju leta 1961 je od 2.382 prebivalcev le 733 izjavilo, da je njihov „občevalni jezik“ izključno nemščina. Potemtakem se je 1610 prebivalcev izreklo, da govori hrvaški in sicer 1222 samo hrvaški, 388 pa hrvaščino v kombinaciji z drugimi jeziki. Štetje leta 1971. pa je prineslo za Vorištan naslednje rezultate: od celotnega števila 2325 prebivalcev se jih je 2022 izreklo, da je njihov „občevalni jezik“ izključno nemški jezik, izključno hrvaško govorečih prebivalcev pa je bilo tokrat samo 52, samo 226 oseb pa se je izreklo, da še govori hrvaški, vendar v kombinaciji s kakim drugim jezikom. Spričo tega nam ne preostane drugo, kot da se z vso resnostjo vprašamo: kdo je tisti, ki je prestrašil naše ljudi, oziroma kje so tisti vzroki, ki so privedli do tega, da so rezultati tega štetja v

razmer v Cindrofu, ki je znano kulturno središče. Skupno število prebivalstva te občine znaša 3305. Komaj 134 se jih je izreklo, da je njihov občevalni jezik hrvaščina, 1093 se jih je izreklo za nemščino, toda kar 2022 se je izreklo, da je njihov občevalni jezik nemščina in hrvaščina. Bijelo selo je na neki način tudi zanimivo: 981 je prebivalcev, 634 govori le nemški, le 27 se je izjasnilo za hrvaški občevalni jezik, 288 pa govore nemško in hrvaško.

Zanimiv je primer Pandrofa. Tu živi 2336 ljudi. Nekaj nad tisoč obvlada izključno nemščino, komaj 58 se je izreklo za hrvaški občevalni jezik pa čeprav je v tej vasi hrvaški tamburaški ansambel, pevski zbor in tudi sicer veliko kulturnega življenja. To morja pove podatek, da se je 1234 prebivalcev izreklo, da sta njihova občevalna jezika hrvaščina in nemščina. Vse drugače je v Frakanavi — Dolnji Pulji. Občina šteje 1620 prebivalcev. Od teh se je samo 83 izjavilo, da je njihov občevalni jezik nemški, 1391

podatki iz Velikega Borištova, ki šteje 2212 prebivalcev. Samo 66 se je izjasnilo za nemški občevalni jezik. Hrvaščino je izbralo kot svoj občevalni jezik 43 ljudi, 77 prebivalcev pa pravi, da je njih občevalni jezik nemščina in hrvaščina, kar 2015 pa, da je njihov občevalni jezik hrvaščina in nemščina, to se pravi, daje prednost hrvaščini pred nemščino, vendar se ne izreče za svoj hrvaški občevalni jezik.

Ob koncu še nekaj zaključnih podatkov, kot jih prinaša glasilo gradiščanskih Hrvatov:

Na vsem Gradiščanskem je od 271.119 prebivalcev izbralo kot občevalni jezik nemščino nič manj kot 241.254, samo 6600 je izbralo za občevalni jezik hrvaščino, 15.740 se je izreklo za nemško-hrvaški občevalni jezik, 2165 pa za hrvaško-nemški občevalni jezik. Če pomislimo, da se je 10 let prej izreklo za hrvaščino 23.813, za nemško-hrvaški 1867 in 2414 za hrvaško-nemški, pomeni, da so v 10 letih protihrvaške sile na Gradiščanskem delale brez oddiha.

Kronologija dogodkov na južnem Koroškem

(11. nadaljevanje)

8. novembra je jugoslovanska vlada, preko avstrijskega veleposlaništva v Beogradu dr. Alexandra Oita, posredovala protestno noto avstrijski vladi zaradi dogodkov na južnem Koroškem.

V Št. Jakobu je deželna ÖVP 8. novembra sklicala informativno konferenco. Sestali so se v gostilni Robič. Govoril je deželni poslanec Weissman. Med drugim je dejal, da od leta 1945 ni bilo tako nemirnih dni na Koroškem. Tisoč let sta oba naroda na Koroškem živela v mirnem sožitju. Kljub temu pa je prišlo do teh ne ljubih dogodkov. Krivdo zato pa nosi socialistični način izvedbe zakona, o dvojezičnih krajevnih napisih in dejstvo, da je SPÖ že predolgo na oblasti in je zato postala preveč samodržna. Tudi različne reakcije in pavšalne obsojbe v Sloveniji bi položaj samo poslabšale, je končal Weissman.

„Volkszeitung“ je objavila podatke, po katerih se je promet na mejnih prehodih z

Jugoslavijo zmanjšal za 70 odstotkov (v primerjavi z lanskim letom).

ORF je sporočil, da bo odpovedana TV oddaja „Stadtgespräche“ (mestni pogovor) vendarle na sporedu v torek, 14. novembra, ob 21.15 uri. Razpravo na tej „živi oddaji“ bo vodil direktor televizije dr. Helmut Zilk. Vstopnice za oddajo so dobili: člani deželnozborskega kluba, vodje strank, po šest vstopnic sta dobili obe slovenski organizaciji, 36 županov s prizadetega območja, KHD, mladinske organizacije, Abwehrkämpferbund, glavni uredniki vse koroških listov, skupaj z uredniki obeh manjšinskih listov.

Glede na jugoslovansko protestno noto je avstrijski zunanji minister Rudolf Kirchschläger izjavil, naj Avstrija sama preudari, če in koliko bo izpolnjevala svoje pogodbe, ne glede na zahteve tujih držav. Ob zahtevi jugoslovanske vlade, naj Avstrija prepove KHD, je dejal, da Avstrija do sedaj ni imela poudara za to.

Tudi KHD je 9. novembra protestiral zoper jugoslovansko noto, češ da niso nikarkršna nacionalistična in šovinistična organizacija, nasprotna Jugoslaviji.

V sredo in četrtek (8. in 9. novembra) so začeli tisti, ki so sodelovali v nemirih na južnem Koroškem, dobivati pozive od sodišča. Med njimi je tudi učitelj na glavni šoli in pevovodja koroške pevske zveze v okraju Velikovec (Sängerbunda — članica KHD) Dieter Fleiss iz Sinče vasi. Sodeloval je v demonstracijah pred stanovanjem koroškega deželnega glavarja Hansa Sime, obtožili pa so ga zaradi kaljenja nočnega miru.

Ob koncu tedna (4.—5. novembra) so se nadaljevale informativne konference o vprašanju dvojezičnih topografskih napisov na Koroškem. Deželna ÖVP jih je organizirala v Borovljah, Šmohorju in Pliberku. Po poročilu „Volkszeitung“ so bile vse dobro obiskane, poglavitna zahteva pa je bila ugotavljanje manjšine. (Dalje prihodnjic)

Psihologija raznarodovanja

V nabito polni dvorani je 14. februarja popoldne v Domu prosvete v Tinjah dr. Jurij Zalokar, primarij v Begunjah, koroškim slovenskim izobražencem predaval o enem izmed najbolj vročih problemov za vsako zatirano narodno manjšino: o metodah raznarodovanja.

Predavatelj je pokazal veliko razglednost v zadevi narodnih manjšin. Saj si je več takih manjšin sam na mestu ogledal in preučil bodisi v Evropi bodisi v Aziji. Ton predavanja je bil vsekakor miren, stvaren, vpluden. V istem tonu je potekala živahna diskusija, ki je sledila predavanju. Kdor ima resnico in pravico na svoji strani, ne čuti potrebe, da bi svoje trditve podpiral z rjovečim glasom.

Najprej nas je mimogrede opozoril na splošne patološke pojave, biološke in psihološke, ki so jih znanstveniki ugotovili pri zatiranih narodih kot posledice nasilnega raznarodovanja. Nato je podrobno opisal metode, ki se jih zatiralci poslužujejo pri raznarodovanju manjšine. Na koncu je nazkazal pogoje narodnega preporoda za zatirano manjšino.

I. O bioloških in psiholoških okvarah, ki jih narodni manjšini navadno povzročijo raznarodovalni pritisk, je dr. Zalokar povedal sledeče.

Ni dvoma, da raznarodovanje **biološko prizadene** narodno manjšino. Znano je, da pripadniki manjšine lažje zapadajo **škodljivim razvadam**, kot je na primer alkoholizem (npr. Irči). Bolj so nagnjeni k **samomoru**. Utegne se pojaviti **padec rodnosti** (na primer pri nekaterih otočanih Tihega oceana). Vendar je treba priznati, da utegne priti čez nekaj časa tudi do nasprotnega pojava. Avstralski domačini, ki so se zdeli že na smrt obsojeni zaradi naglega izumiranja, so se začeli nenadoma tako hitro množiti, da je stopnja njihove rodnosti med najvišjimi na svetu. Kot posledica notranje napetosti in stiske spričo krivične diskriminacije se v zatirani manjšini češče pojavljajo **obolenja želodca, astma, razne črevesne in kožne bolezni**.

Še pogubnejše so **psihološke motnje**, ki jih povzročijo raznarodovalni pritisk.

Pripadnik zapostavljene narodne manjšine doživlja že od mladih let dan za dnem večje ali manjše udarce na račun svoje narodnosti in svojega jezika. Iz tega neprestanega obstreljevanja in sovražnega obleganja se rodi **strah**. Bistvena lastnost strahu pa je prav ta, da si nasprotnika riše večjega kot v resnici je. Odtod izvira občutek **manjvrednosti**. Začne se bati svoje narodnosti, ki je tarča neprestanih napadov, začne se bati svojega jezika in se ga sramovati. Vedno je pripravljen dati prednost tujemu jeziku. Naj bo zbranih na kakem kraju tudi 50 ali 100 pripadnikov manjšine, takoj bodo vsi začeli govoriti v jeziku zatiralcev, kakor hitro se pojavi med njimi le en pripadnik večine.

Zaradi neprestanega boleznega občutka svoje manjvrednosti v narodnostnem oziru mu **splahni zaupanje v samega sebe** tudi v drugih življenjskih zadevah in področjih. Pripadniki manjšine postanejo radi malodušni in nepodjetni v vsakdanjem življenju.

Ko ga podzavestno nenehoma spremlja občutek, da je nezaželjen in da mu je okoli, v katerem živi (večinski narod) sovražno, **postane nezaupljiv do vseh, tudi do rojakov**. Učiteljiščniki, ki so obiskali celovške slovenske dijake in se skušali z njimi razgovoriti, so odnesli ta splošen vtis, da celovški slovenski dijaki niso bili sproščeni, ampak zadržani v svojih izjavah, čeprav ni bilo za to zadržanost prav nobenega vzroka.

Nezaupanje do drugih ima za posledico **zaprtost v samega sebe** in z njo nujno zvezano **nagnjenost k sanjarjenju**. Sanjarjenje pa je ena izmed najbolj škodljivih napak, ker odvaža za dejanja potrebno življenjsko energijo v brezplodno proizvajanje praznih predstav.

Redni pojav med pripadniki zatirane manjšine je **zagrenjenost**, ki je zmožna trenutnih izbruhov upora, ni pa sposobna za stalno osvobodilno delo. Na kongresu evropskih

manjšin je predstavnik bretonske manjšine v Franciji (Bretonci so v Franciji podvrženi grobem raznarodovanju) izjavil: „Izganjanje krajevne (bretonskega) jezika iz šol in preprečevanje poznanja lastnega naroda uničujeta v našem ljudstvu podjetnost in ubijata vse iniciative. Nastaja ljudstvo brez upanja, zmožno nenadnih izbruhov upora, ki mu sledijo dolgi presledki apatije.“

Za vsako manjšino posebno pogubna posledica raznarodovanja je **medsebojna agresivnost**. Spričo krivičnega zapostavljanja od strani večinskega naroda se v manjšini podzavestno nabira vedno večji gnev, ki pa se ne more sprostiti proti zatiralcu, ker je ta pač v premoči in se večina pripadnikov manjšine boji njegove reakcije. Zato si da duška v odnosih s pripadniki manjšine v obliki ostrih sporov za malenkosti in v obliki nespravljivih cepitev, ki jih tujec z veseljem podpira in goji. Tako se manjšina začne vrteti v začaranem krogu: Ker si notranje napetosti, ki se v njej kopiči zaradi krivičnega raznarodovalnega pritiska, v svesti svoje manjvrednosti ne upa olajšati z nastopom proti tujcu, si jo olajšuje z medsebojnimi prepiri in razprtijami; s prepiri in razprtijami pa se večja zavest lastne nemoči pred tujcem, ki jo zatira in s povečano zavestjo lastne nemoči pred tujcem se poveča medsebojna agresivnost. (Dalje)

Pisateljica romanov o Kitajski Pearl S. Buck - umrla

V visoki starosti osemdesetih let je v Dengbingsiju v Združenih državah Amerike umrla svetovno slavna pisateljica PEARL S. BUCK, ki je napisala vrsto del, 84 po številu, od katerih jih je kar petdeset nanašajoč se na Kitajsko in njene ljudi. Naj naštejemo samo najzanimivejše: »Sinovi«, »Vzhod in Zahod«, »Deklica Orhideja«, »Zmajevo seme«, »Dobra zemlja« (najznamenitejša knjiga) itd.

Pearl S. Buck se je rodila leta 1892 v mestu Hillsboru, na zahodu Virginije v Združenih državah Amerike. Tako oče kot mati sta bila dolgo prezbiterijanska pridigarja oziroma misijonarja v kitajski notranjosti. Svojo mladost je preživela v Činkjangu na bregovih veletoka Jan-kce-kjanga, kjer je rasla skupaj s svojimi vrstniki, govoreč z njimi kitajsko. Leta 1917 se je poročila s kmetom Lossingom Buckom; v tem zakonu se jima je rodil bolehen otrok, zaradi katerega se je zakon kmalu razbil, in mlada mati je zaradi denarnih stisk začela pisateljati. Roman »Ljubi, nesrečni otrok«, priča o tej nesrečni usodi.

Stirideset let je pisateljica živela na Kitajskem. Leta 1934 se je preselila v Združene države Amerike, kjer se je poročila drugič z nekim ameriškim misijonarjem, ter se naselila na severnem Kitajskem, kjer se je seznanila s pojavom razbojništva, lakote,

kot je tudi bila priča nasilja nacionalističnih čet, pred katerimi se je rešila s svojim begom v Nanking. Iz te svoje mladosti, iz teh osebnih doživljanj, ki jih je doživela na Kitajskem, kakor tudi iz vsega, kar je o tej prostrani deželi čula od samih Kitajcev, je črpala potem snov za svoja literarna dela.

Za roman »Dobra zemlja« in »Zmajevo seme«, je leta 1938 prejela Nobelovo nagrado. S tem se je uvrstila med najbolj slavne pisateljice na svetu. Roman »Dobra zemlja« je objavila leta 1931, zanj je prejela tudi znamenito ameriško Pulitzerjevo nagrado, preveden pa je bil v trideset jezikov (tudi v slovenskega).

Manj posrečena so njena dela, kjer opisuje Ameriko, njene probleme in ljudi. Največji uspeh so ji prinesle, kot smo že zgoraj povedali, knjige s kitajsko problematiko. Na vsak način pa je kot pisateljica dosegla velike uspehe, kar med drugim potrjujejo številni prevodi v tuje jezike. Tudi v slovenščino je bilo prevedenih nekaj njenih najboljših del: »Dobra zemlja«, »Sinovi«, »Vzhod in zahod«, »Zmajevo seme«.

Zadnje delo pisateljice Pearl S. Buckove »Zadnja velika ljubezen«, je izšlo malo pred njeno osemdesetletnico, 26. junija 1972.

B. L.

SLOVENCİ doma in po svetu

† SLIKAR MAKŠ KAVČIČ

V Mariboru, kraju, ki mu je posvetil središčno pozornost svojega vsestranskega umetniškega snovanja, je umrl slikar Maks Kavčič. Slovenska likovna umetnost zgublja z njim zavzetega tvorca, izvirno osebnost, ki so ji muzična nagnjenja dajala posebno barvitost. Bil je zagnano delaven: kot slikar vse od mladih let, ko je študiral v Zagrebu, kot restavrador, odličen scenograf v operi in drami, pedagog z bogatim znanjem in sposobnostjo neposrednega podajanja ter tudi kot imeniten in neutruden organizator likovnega življenja.

Pred leti se je z vso vnemo lotil upostavitve likovnega oddelka na pedagoški akademiji v Mariboru, kjer je vzgojil vrsto pedagogov in mladih umetnikov.

† PROF. ANTON TROST

Na centralnem dunajskem pokopališču so minul teden položili k zadnjemu počitku prof. Antona Trosta, pianista in prvega rektorja slovenske Akademije za glasbo v Ljubljani.

Prof. Anton Trost se je rodil 16. junija 1889 v Vodichah pri Kamniku, študiral pa je v Ljubljani in na Dunaju glasbo. Že pred prvo vojno je predaval kot profesor na ljubljanski Glasbeni matici, od leta 1914 do 1940 pa je poučeval klavir na Dunaju. Tik pred vojno se je vrnil v Ljubljano in postal redni profesor Glasbene akademije ter njen prvi rektor.

V ITALIJI:

Prispevki občinam za prevajanje v slovenščino

Trst. — V preteklem tednu je deželni svet Furlanije-Juljske krajine sprejel zakonski predlog, ki ga je predložil odbor in ki predvideva prispevke v korist občinskih uprav z narodnostno mešanim prebivalstvom. Letni prispevek dežele bo skupno znašal 30 milijonov lir (ali okoli 9 milijonov šil.) za finančna leta 1973, 1974 in 1975. Namen ukrepa je prispevati k kritju dodatnih izdatkov, ki jih morajo občine kriti za prevajanje uradnih aktov, listin in dokumentov, za objave sklepov in sporočil in za napise. Istočasno je svet razpravljal tudi o dveh zakonskih predlogih, ki sta jih o istem predmetu predložili komunistična svetovalska skupina in Slovenska skupnost. Prispevki so seveda namenjeni samo tistim občinam, v katerih prebivajo člani slovenske narodnostne skupnosti. Krščanski demokrat Bianchini, ki je poročal o ukrepu in odbornik Stopper sta v svojih posegih med razpravo poudarila namene novega zakona, ki se vključuje v politično obveznost deželne odbora po pospeševanju dejanskega sožitja med italijansko in slovensko narodnostno skupnostjo, ne da bi s tem hotel posegati neposredno v samo zaščito manjšine, katera spada v pristojnost osrednje vlade.

Nekaj utrinkov iz Kočevja

Priselitev Kočevjarjev, ki so jih naselili Ortenburžani, lahko oštevilčimo s 30 leti 14. stol.; že 1. maja 1363 se Kočevje prvič uradno imenuje GOTSCH (listina oglejskega patriarha Ludovika della Torreja¹). Glavni val kolonializacije pa je sledil šele v 50. letih, kmečko kolonializacijo je zaključil Friderik Ortenburški, ki imenuje 23. novembra 1377 Kočevje „unseren Markt zu Gotsche“²). Odslej so prihajali Nemci le kot uradniki, rokodelci in trgovci v večje vasi in kraje.

Kočevjarji so se kmalu oprijeli krošnjarstva. Sličen pojav poznamo pri Ribničanih, a le s to razliko, da je bilo to delo za slednje dodaten vir dohodkov, medtem ko so iskali prvi v tem delu nadomestek za kmetijo in upornega dela na njej. To jih je tudi odtujevalo od domače grude in razmeroma kmalu, v letih 1809—1814 se je izselilo v Banat 56 kočevskih družin. Že prej pa, 18. maja 1685, je odpotovalo nekaj otovorjenih družin v Avstrijo.³) Ostali so v precejšnji meri prodajali južno sadje, vino, po velikih mestih kostanj, skratka, oprijeli so se lažje branjarije. Preostali kmetje so si s trudom in marljivostjo postavili lepe urejene domačije. S svojo marljivostjo so si priborili do

začetka 20. stol. glavne pozicije, uprava mesta je bila v njihovih rokah. Slovenci na Kočevskem so bili vse do leta 1918 največ služabniki, gozdni, žagarski delavci, zlasti rudarji. Zato je tudi boj, ki je nastal med Slovenci in Nemci, bil tesno povezan z bojem za narodnostne in socialne pravice.⁴) Razumljivo je, da so Slovenci trčili na hude ovire, ko so 1908 ustanovili lastno posojilnico.

„Zadružna zveza v Ljubljani je ustvarila Kočevjarjem nemško zadrugištvu in jim isto skrbno vodila; povsod je ustanovila nemške rajfajzenske posojilnice, katere ne dajejo Kočevjarjem samo lastne gospodarske moči, temveč prežijo tudi na slovenske vlagatelje, na slovenske člane.

In Slovenci?!

Ne dajo jim potrebnih šol, ne dajo jim slovenskih duhovnikov, ne dajo jim slovenskih uradnikov, vse neguje le Kočevjarje, s katerimi naj se skupno ponemčijo tudi Slovenci. Slovincem manjka tudi vsakdanja organizacija, posebno še gospodarska. Že so mislili, da so prepuščeni svoji usodi in žalostno so se ozirali proti Ljubljani, od koder jim je končno res prišla pomoč.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je uvidela potrebo slovenske posojilnice v Kočevju in jo je ustanovila. Kočevska posojilnica je pričela poslovati meseca aprila 1908 in je postala takoj glavni predmet za nemško podivjanost in krvoločnost.

Nemška brutalnost se je lotila nedolžnih napisnih tabel (podčrtal avtor), katere je pomazala in tudi pokradla, lotila se je posojilniške hiše onega Kočevjarja, ki je svojo hišo prodal slov. posojilnici, posojilniških odbornikov, predsedniku so napovedali bojkot, a finančnega komisarja gospoda Skubica so denuncirali povsod, blatili po časopisih; najbolj pa je moral čutiti nemško brutalnost posojilniški tajnik, g. Novak, kateri res ni bil več varen svojega življenja in z njim vred vsi kočevski Slovenci.

Končno je postalo v Kočevju tako nevarno, da si noben Slovenec ne bo upal na cesto.⁵)

Zadnji stavek je imel skorajda preroški značaj, saj je bil tajnik posojilnice ponovno tarča fizičnih napadov. Kljub temu je posojilnica uspevala, v naslednjem letu ji je pristopilo 126 članov, leto poprej pa je imela pol milijona kron denarnega prometa. Zanimiva paralela h koroškim dogodkom se je zgodila 1. januarja 1911. Pobesneta tolpa Kočevjarjev je navalila na poslojpe Izobraževalnega društva v Dolgi vasi. Psovke kot „bindiške pakaš“ in „bindišer trote!“ niso zadostovale, za nameček so še močno pre-

tepli kaplana Kopitarja.⁶) Tudi tu je policija le „registrirala dejstva“; za koroške Slovence nič nenavadnega. Razumljivo je tudi, da so šovinistične kroge močno podpirali učitelji in nižji uradniki. Dnevnik Slovenec piše, da se je odlikovalo pri napadu uradništvo, vsem na čelu notar Karnitschniggkh.

Tako razumemo, da je našla čez nekaj desetletij nacistična miselnost v Kočevju dokaj plodna tla. Tu se je oblikovala peta kolona, ki je idejno pripravljala napad Hitlerjeve Nemčije na Jugoslavijo. Vendar bi bilo zmotno, če bi posploševali, mnogim Kočevjarjem je trenutni blesk zaslepil oči, ali pa so jih zapeljali vodje. Najbolj žalostna je bila brezdvomno usoda mešanih družin, zgodilo se je, da se je en član integriral v to, drugi v nasprotno skupino; ali pa je vsa družina oklevala in obvisela nekje v brezračnem prostoru.

1) Ivan Simonič: Zgodovina mesta Kočevja, str. 8.

2) Ivan Simonič: Zgodovina mesta Kočevja, str. 11.

3) Ivan Simonič: Zgodovina mesta Kočevja, str. 29.

4) Ivan Simonič: Zgodovina mesta Kočevja, str. 76.

5) Slovenski narod, 1909.

6) Slovenec, 2. januarja 1911.

(Dalje prihodnjič)

Hodiše: Zaupajmo Janku Schöttlu ...

Janko Schöttl, uradni svétnik v p., Rut; Folti Paulitsch, avtošofer, Hodiše; Mihael Mothe, kmet, Plešerka; Anton Aichholzer, kmet, Šmiklavž.

v Bistrici pa Boštiju Malleju

Bošti Malle, 1924, kmet, Rute; dr. Toni Feinig, 1931, profesor, Sveče; Hanzi Weiss, 1936, krojaški mojster, Št. Janž, Sigfrid Križnar, 1941, kmet, Sine; Andrej Kunčič, 1937, Podosinja vas; dr. Valentin Inzko, 1923, profesor, Sveče; Mihi Blüml, 1935, knjigovez, Št. Janž; Jožef Oitzl, 1912, mizarški mojster, Polana; Hanzi Gabriel, 1940, mizarški mojster, Št. Janž; Valentin Schwarz, 1925, kmet, Mače; Anton Hornböck, 1912, kmet, Št. Janž in Lovrenc Bister, 1901, rentnik, Svetna vas.

JAKOB-PETELIN GALLUS IZ CELOVCA
vabi na

KONCERT

ki bo v nedeljo, 18. marca 1973, ob 19,30
V FARNI DVORANI V ŠMIHELU
pri Pilberku

Spored:

I. Ustoličenje karantanskega kneza
Kantata za soli in mešani zbor s spremljavo trobil

Besedilo: Zdravko Novak
Glasba: France Cigan
II. Koroška v pesmi in besedi
Dirigent: Jožko Kovačič

JAKOB-PETELIN GALLUS IZ CELOVCA
vabi na

KONCERT

ki bo v nedeljo, 18. marca 1973, ob 11,30
V FARNI DVORANI V ŽELEZNI KAPLI

Spored:

I. Ustoličenje karantanskega kneza
Kantata za soli in mešani zbor s spremljavo trobil

Besedilo: Zdravko Novak
Glasba: France Cigan
II. Koroška v pesmi in besedi
Dirigent: Jožko Kovačič

Suha: Potrebujemo resnične demokrate

25. marca t. l. so na Koroškem občinske volitve. Tako so med drugim prebivalci suške občine poklicani k odločitvi, ali so bili zadovoljni s politiko ÖVP-frakcije z županom S. Skublom na čelu, ki je pri zadnjih volitvah dosegla absolutno večino. Zaradi tega je imel Skubl možnost, s svojo frakcijo sam sklepati o delu v občinskem svetu, brez da bi se oziral na predloge drugih ne-ÖVP-jevskih odbornikov. Skratka, lahko je diktiral!

Volilni čas pa je tudi čas obljub. Tako je bilo pri zadnjih volitvah in nič drugače to ni danes. Vemo pa, da so obljube eno, izpolnitev le-teh pa pogostokrat povsem nekaj drugega. Potemtakem je dokaj normalno, če se ravno v tem času spomnimo, kaj so nam vsega obljubili in v koliko so svoje lastne obljube jemali resno. Iz tega se namreč lahko marsikaj naučiš in odločitev, koga naj bi volili, bo gotovo lažja.

Torej, kaj vsega so obljubili?

- Delo v domačem kraju;
- električni tok za prebivalce Sv. Mesta;
- razne športne ustanove za mladino (npr. lift, kopališče);
- izboljšanje raznih občinskih cest ter poti;
- dograditev dobrlovaško-labodske zvezne ceste (Bundesstraße), ki vodi skozi občino Suha;
- enakopravnost vseh krajev v občini pri razdelitvi občinskega denarja.

To je samo nekaj najvažnejših obljub, ki so pri zadnjih volitvah igrale važno vlogo.

Selani volijo svojo slovensko listo!

Sele so tudi po združevanju občin še ostale samostojna občina. Za občinske volitve smo prejšnjo „Krščansko demokratsko stranko“ razširili v „Volilno skupnost Sele“ in vabimo vse, ki čutijo slovensko, da se ji pridružijo. Nočemo se vdinjati v stranke SPÖ in ÖVP, ki dosedaj še nista pokazali resnične volje, dati koroškim Slovincem zajamčene pravice.

Selani so kmetje, delavci, pa tudi razni uslužbenci. Vsi naj imajo svoje zastopnike v občinskem parlamentu! Naša volilna skupnost ima v predlogu za občinski odbor naslednje kandidate:

1. Mirko Oraže, kmet, pd. Spodnji Jug; 2. Franc Roblek, delavec in kmet, pd. Sušec; 3. Florijan Oraže, poštni uslužbenec; 4. Tomaž Basner, šofer, pd. Zvižgejev; 5. Hanzej Čertov, kmet, pd. Adamk; 6. Florijan Dovjak, pd. Žnidarjev, posojilnični tajnik; 7. Franc Kelih,

pd. Robnik, gozdni delavec; 8. Maks Oraže, pd. Vrtnik, poštni šofer; 9. Maks Oraže, tovarniški delavec, pd. Visočnik; 10. Jožef Oraže, pd. Ogradnik, cestni delavec; 11. Andrej Dovjak, pd. Hauptman, kmet in gozdni delavec; 12. Anton Olip, pd. Hajnžejev, uradnik.

pd. Robnik, gozdni delavec; 8. Maks Oraže, pd. Vrtnik, poštni šofer; 9. Maks Oraže, tovarniški delavec, pd. Visočnik; 10. Jožef Oraže, pd. Ogradnik, cestni delavec; 11. Andrej Dovjak, pd. Hauptman, kmet in gozdni delavec; 12. Anton Olip, pd. Hajnžejev, uradnik.

Menimo, da so ti kandidati vredni našega zaupanja. Zato bomo pri volitvah 25. marca s križcem zaznamovali 3. PREDLOG z imenom „VOLILNA SKUPNOST SELE“.

Proti Bürgerjevemu absolutizmu

Pri občinskih volitvah, dne 25. marca, bo v Škofičah kandidirala tudi Volilna skupnost, ponovno je nosilec liste tudi dosedanja občinski odbornik Herman Jäger. Na drugem mestu mu sledi znani in sposobni Karel Pörtsch, nastavljenec na kmečko-gospodarski zdruzi v Škofičah. Pri zadnjih občinskih volitvah je le malo glasov manjkalo, pa bi dobili dva mandata. Vsaj ta dva mandata bodo skušali tokrat dobiti. Tako

Preostane samo še vprašanje: ali so občani Suhe vredni nakazanega nedemokratskega mišljenja ter ravnanja občinskih voditeljev? Gotovo ne! Zato pa je tudi potrebno, da se pri teh volitvah odločimo za tiste kandidate, ki poznajo potrebe in težave domačinov in ki so že dokazali, da jemljejo obljube resno! Z drugimi besedami: potrebujemo demokrate! Podprli bomo torej Krščansko volilno skupnost, za katero kandidirajo:

Janez Kolter, 1927, zidar in kmet, Breg; Leonhard Katz, 1946, učitelj, Doljna vas; Franc Lutnik, 1931, nastavljenec, Dolnja vas; Antonija Krištof, 1933, gospodinja, Doljna vas; Karel Krištof, 1913, kmet, Dolnja vas in Martin Zechner, 1896, upokojenec, Gornja vas.

možje kot program so vsega zaupanja vredni. Kot glavne točke svojega hotenja v prihodnji mandatni dobi so odborniki volilne skupnosti določili med drugim asfaltiranje sedaj vseskozi katastrofalnih cest (vsaj delno), kajti poletna sezona je pred vrati in je treba ukrepati dovolj hitro. Istotako je potrebna napeljava vode za Podjerberk ter okolice. Mandatarji Volilne skupnosti se bodo zavzemali tudi za pravično zastopstvo vseh naselij in vasi, za soodločanje na gospodarskem področju in ne nazadnje tudi za enakopravnost vseh občanov, ne glede na njihovo prepričanje in jezik. Neodvisna Volilna skupnost pa je tudi garant za neodvisno kontrolo v občinskih sobi.

Na listi volilne skupnosti, ki je uvrščena kot četrta na glasovnici, kandidirajo:

1. Jäger Herman, Škofiče, zidar; 2. Pörtsch Karl, p. d. Janšeje, Holbiče, trgovski nameščeneč; 3. Pitschek Valentin, p. d. Ohačič, kmet v Škofičah; 4. Maierhofer Rudolf, kmet v Podjerberku; 5. Koschier Matevž, Škofiče, delavec; 6. Perdacher Jožef, kmet v Holbičah; 7. Koncilija Jožef, rentnik v Rohu.

Žitara vas: ÖVP in SPÖ brez Slovencev

Od zadnje občinske seje dne 22. febr. 1972 smo zvedeli, da socialistični odbornik g. Mihael Pepelnar v bodočem frakcijskem odboru socialistov ne bo več kandidiral za občinske volitve 1973. Pepelnar je bil eden od tistih socialističnih odbornikov v občinskem

svetu, ki je znal socialno pravično ukrepati. Za njegov pogum mu gre priznanje nas vseh.

Iznenadila pa nas je Kärntner Tageszeitung od 9. 3. 1973, kjer sporoča žitarska SPÖ svoj team za občinske volitve tega leta. Tam nismo več zasledili imena dosedanega podžupana Franca Kukovice, kakor tudi ne dosedanega odbornika Herberta Lepitschniga.

Iz te SPÖ-„hvaležnosti“, ki so jo pokazali sedanji glavni reprezentanti tistim zasluznim socialistom žitarske občine, ki so

Za načrtno in trezno delo v občini Bekštanj

Tri leta Slovenci v Bekštanju niso bili zastopani v občini z lastno politično listo, marveč so hoteli priti do svojih pravic potem SPÖ in ÖVP.

Da to ni v tej meri uspelo, kot so občani pričakovali, dokazuje potek sestanka pri Prangarju na Brnci, ko so bili vsi navzoči — in teh ni bilo malo — mnenja, da je treba začeti spet znova; to pomeni, da bo treba spet samostojno nastopati. Odločitev je bila tem lažja, ko so priključili Bekštanju še večino prejšnje občine Ledince, ki je imela že tradicijo v samostojnem nastopanju.

Nova občina bo imela 11500 prebivalcev. Da je ta občina dokaj raztrgana, vidimo že na tem, da se večinske stranke SPÖ, ÖVP in FPÖ sploh niso brigale za potrebe prebivalstva, ko so soglasno sklenili „preuredi-

ti“ dotedanje občine. Nova občina Bekštanj bo imela tako 4 župnije: Ledince, Loče, Šteben in Brnci; ljudskih šol bo po novem kar pet: Ledince, Loče, Malošče, Bekštanj in v Vodiči vasi. Zraven pride še glavna šola v Maloščah. K temu še pridejo štiri železniške postaje v Brnci, Bekštanju, Bačah ter Ledincih. Občinski odborniki nove občine bodo torej imeli dosti opravka in skrbni s slabimi načrtovanimi dejanji in projekti. Dosti preglavic bodo imeli odborniki in z njimi vsi občani občine Bekštanj z občinskim hotelom, katerega so zgradili po volji župana, ki je hotel imeti na vsak način občinski hotel, čeprav so strokovnjaki odsvetovali in čeprav nobena občina nima občinskega hotela. Ta ponosna občinska zgradba za turizem pa je zelo deficitarna, zdaj pa so hotel morali dati v najem, kar pa tudi ne odgovarja zamisli tega projekta.

Mandatarji volilne skupnosti Bekštanj se bodo zavzemali za pravično socialno ureditev v občini, ki ima v Brnci težišče svoje industrije. Tujski promet ter načrtovanje projektov zanj naj bo bolj premišljeno kot je bilo sedaj. Sploh pa so kandidati Volilne skupnosti Bekštanj garanti za trezno in neodvisno politiko v občinskih sobi. Na listi 5 — Volilna skupnost Bekštanj se potegujejo za zaupanje volilcev sledeči kandidati:

Janez Mikl, 1922, kmet, Pečnica; Rudi Pichler, 1932, mizar, Grpiče; Alojz Gallob, 1937, kmet, Žužalče; Šimej Triessnig, 1931, kmet, Loče; Janez Urschitz, 1946, železniški nastavljenec, Bekštanj; Janko Oitzl, 1949, nastavljenec, Zg. Breg; Otmar Simčič, 1914, mizarški mojster, Sp. Dobje; Martin Res-

man, 1931, kmet, Ledince; Anton Gallob, 1949, učitelj, Žužalče; Veronika Kargl, 1949, sekretarka, Bače; Jožef Oschgan, 1927, kmet, Dvorec; prof. Valentin Feichter, 1930, profesor, Bekštanj; Janez Gallob, 1930, kmet, Vodiča vas; Judita Krawanja, 1928, gospodinja, Bekštanj; Jožef Rössmann, 1940, kmet, Pečnica; Gregor Robitsch, 1919, kmet, Žužalče; Anton Smolle, 1908, rentnik, Sp. Borovlje; Stanislav Gastl, 1922, nastavljenec, Bekštanj in Valentin Tarmann, 1937, kmet, Pogorje.

Rožek: Zaupajmo v lastno moč!

Tudi v Rožeku so se odločili, da bodo s samostojno slovensko listo prikazali svoj delež v občinskih sobi. S samostojno slovensko listo se hočejo postaviti ob rob vsem poskusom, ki merijo na to, da bi v Rožeku zbrisali vsako sled slovenstva. Na listi Volilna skupnost se potegujejo za zaupanje volilcev pod geslom „zaupajmo v lastno moč“ sledeči kandidati:

1. Kanzian Maks, 1907, kmet, Rožek; 2. Lepuschitz Joško, 1927, kmet, Št. Janž; 3. Gabriel Janko, 1929, tovarniški delavec, Breg; 4. Pitschek Sigfrid, 1922, kmet, Semislavče; 5. Valentinič Jože, 1928, delavec, Ravne; 6. Schellander Miha, 1925, živinski trgovec, Rožek; 7. Dovjak Alojzija, 1943, gospodinja, Šmartin; 8. Miklavčič Jože, 1898, kmet, Št. Janž; 9. Lesjak Ludovik, 1930, kmet, Breg.

25. MARCA: Slovenska lista pomeni NEODVISNOST

bili tolerantni do slovenskih občanov, lahko sklepamo, da je bil dosedanji team premalo nemškonalen. Baje se nekdo celo sramuje, da mora kot hajmatrajavec živeti med vindišarji oz. Slovenci.

Nekaj sličnega se je zgodilo tudi pri ÖVP. Mnogokrat so nas vabili in nagovarjali, da bi za nje glasovali, a če se zgodi, da se kdo le zave, da je slovenskega porekla, mora takoj iz njihovega moštva oz. generalštaba.

Neke vrste požlahtnjena stranka pa je pri nas nova „Kärntner Liste“, ki tudi vabi svoje ljubljence. Saj jih je nekaj prikritih pod plaščem ÖVP in SPÖ, zdaj pa se bodo lahko združili ob svoji varuhinji, ki steguje svojo darežljivo roko od FPÖ. Soobčani, ali se še spomnite, kdo je otvoril v eni naših gostiln za FPÖ volilno zborovanje?

Iz vsega navedenega dobro preudarite, kdo naj bo vaš bodoči zastopnik v občinskih sobi!

Občani vseh poklicev, v listi „Občinska volilna skupnost Žitara vas“ boste našli garante in prave mandatarje iz vaših vasi. Njim zaupajte!

JAKOB-PETELIN GALLUS IZ CELOVCA
vabi na

KONCERT

ki bo v soboto, 17. marca, ob 20. uri
V KULTURNEM DOMU V LOCAH

Spored:

I. Ustoličenje karantanskega kneza
Kantata za soli in mešani zbor s spremljavo trobil

Besedilo: Zdravko Novak
Glasba: France Cigan
II. Koroška v pesmi in besedi
Dirigent: Jožko Kovačič

S skupnimi močmi za blagor občine Globasnica

Kot tretja skupina kandidira na uradni glasovnici Volilna skupnost Globasnica. Globašanom je uspelo, da pokažejo složno sodelovanje tudi s tem, da tokrat kandidirajo enotno in neodvisno od katerekoli stranke, ki mora gledati na vsemogoče interese, tako da blagor občine sam pride le prevečkrat prekratko. To se je pokazalo že svojčas, ko je župan naložil občinske denarje drugje, namesto da bi se z obrestmi množili v lastni občini. Delovni program Volilne skupnosti je dobro premišljen. Ugledni in zaslužni dosedanjí občinski mandatarji Alojz Gregorič, Franc Fera ter Janez Hudl tudi tokrat vodijo volilno skupnost, njim pa še sledi vrsta drugih uglednih oseb.

Glavne točke programa so neodvisno zastopstvo občanov ne glede na jezikovno in politično pripadnost, skrb za kmečko in delavsko prebivalstvo občine, pospeševanje kulturnih ustanov na dejansko demokratičen način, skrb za razvoj poletnega in zimskega

športa, pospeševanje tujskega prometa, pospeševanje arheoloških izkopavin pri Sv. Hemi, da se ustvari za Globasnico atrakcija za tuje goste, skrb za razsvetljavo v vseh vaseh. Mandatarji v Globasnici na listi Volilne skupnosti pa se bodo trudili tudi za varčno upravo ter za plodno sodelovanje tako v občinski sobi kot tudi v celotnem občinskem merilu.

Tako izgleda lista Volilne skupnosti Globasnica:

1. Gregorič Alojz, gostilničar in kmet, Čepiče 1; 2. Fera Franc, kmet, Večna vas 30; 3. Hudl Janez, poslovođa, Mala vas 33; 4. Greiner Rajmund, kmečki sin, Globasnica 32; 5. Britzmann Janez, kmet, Strpna vas; 6. Petjak Janez, zidar, Šteben 66; 7. Kordesch Blaž, kmet, Pod-

juna 4; 8. Kordesch Štefan, kmečki sin, Mala vas 4; 9. Božič Stanko, kmet, Večna vas 8; 10. Gregorič Gertrude, gospodinja, Mala vas 5; 11. Hudl Jožko, učitelj, Globasnica 6; 12. Writz Janez, kmečki sin, Šteben 29; 13. Jenšatz Jurij, kmet, Globasnica 36; 14. Golavčnik Mihael, tov. delavec, Podjuna 9; 15. Tomazej Franc, kmet, Strpna vas 8; 16. Sadjak Štefan, kmet, Globasnica 15; 17. Hafner Franc, kmet, Večna vas 10; 18. Koren Štefan, tesar, Globasnica 100; 19. Ambrož Franc, kmet, Šteben 5; 20. Smrečnik Rozina, trgovka, Globasnica 43; 21. Wutte Peter, kmet, Čepiče 2; 22. Jenšatz Ema, gospodinja, Podjuna 8; 23. Dlopst Kristijan, polir in strojnik, Večna vas.

Kandidatna lista EL Pliberk

1. Trampusch Štefan, 1925, lesni trgovec, Nonča vas; 2. Vavti Stanko, 1928, poštni uradnik, Šmihel; 3. Domej Ignac, 1921, kmet, Rinkole; 4. Partl Jože, 1937, kmet, Bistrica; 5. Kert Fric, 1941, učitelj, Drveša vas; 6. Kumer Fric, 1937, kmet, Blato; 7. Kušej Valentina, 1940, gospodinja, Šmihel; 8. Čik Herman, 1940, poštni uradnik, Libuče; 9. Trap Franc, 1942, zidar, Dvor; 10. Koncilija Jože, šolski direktor, Vogrče; 11. Borotschnik Luka, 1921, kmet, Podkraj; 12. dr. Dumpelnic Marko, 1929, deželni veterinarski svetnik, Pliberk; 13. Nachbar Matej, 1947, tovarniški delavec, Čirkovče; 14. Kolenik Lipej, 1925, tiskar, Čirkovče; 15. Wutte Karl, 1920, kmet, Breška vas; 16. Windisch Peter, 1947, gorski kmet, Šmarjeta; 17. Wautsche Gotfrid, 1940, kmet, Letina; 18. Krainz Manfred, 1942, pek, Vogrče; 19. Buchwald Janez, 1946, mizarški mojster, Dob; 20. Jernej Janez, 1929, kmet, Čirkovče; 21. Riedl Franc, 1925, kmet, Nonča vas; 22. Lienhard Marija, 1926, gospodinja, Libuče; 23. Stular Paula, 1940, tovarniška delavka, Dolinčiče; 24. Pistotnik Marija, 1936, gospodinja, Komelj; 25. Pečnik Janko, 1914, kmet, Rute; 26. Grilc Franc, 1934, delavec, Libuče; 27. Lubas Miha; 1922, kmet, Vogrče; 28. Kapun Fric, 1942, mehanični mojster, Gonovece; 29. Jop Anton, 1925, delavec, Replje; 30. Kuežnik Franc, 1921, kmet, Dob; 31. Pörtsch Franc, 1948, najemnik, Bistrica; 32. Apovnik Stanko, 1934, kmet, Senčni kraj; 33. Lesiak Janko, 1941, šofer, Bistrica; 34. Schliesser Franc, 1930, delavec, Šmarjeta; 35. Müller Jože, 1948, kmet, Vogrče; 36. Kristan Štefan, 1930, kmet, Bistrica; 37. Nachbar Mirko, 1920, kmet, Vidra vas; 38. Zdovc Maks, 1929, kmet, Rinkole; 39. Jelen Stanislav, 1940, šofer, Libuče; 40. Marktl Andrej, 1930, zidar, Libuče; 41. Pernat Franc, 1938, tesar, Bistrica; 42. Mlinar Lovrenc, 1935, kmet, Blato; 43. Berchtold Hironim, 1943, tesar, Belšak; 44. Račnik Heinrich, 1942, kmet, Dolinčiče; 45. Gajšek Stanko, 1949, zidar,

Grablje; 46. Saler Ignac, 1927, kmet, Gonovece; 47. Lutnik Aleš, 1926, kmet, Blato; 48. Ischep Janez, 1925, kmet, Podkraj; 49. Opetnik Ciril, 1915, kmet, Dob; 50. Apovnik Janko, 1928, strojnik, Borovje; 51. Čebul Valentin, 1936, zidar, Šmihel; 52. Schumnik Valentin, 1938, kmet, Črgoviče; 53. Kumer Janko, 1939, kmet, Brege; 54. Breznik Štefan, 1924, hotelir, Pliberk.

GOST 73 OD 17. DO 24. MARCA:

5. strokovni sejem za turizem

GAST 73, to je strokovni sejem za gastronomijo in tujski promet (turizem), bo letos od sobote, 17., do sobote, 24. marca, v celovski mestni hali. To bo že peta taka prireditel v Celovcu in bo največja doslej. O tem je govoril na tiskovni konferenci v petek, 9. marca, celovski župan Hans Auserwinkler. Župan je med drugim dejal, da bo to velika prireditev, ki bo zasenčila vse dosedanje. Vsi prostori so bili že zdavnaj razprodani, tako da so morali zaradi pomanjkanja prostora, ki ostane še nadalje problem številka 1, mnogim interesentom razstavljalcem, odbiti prošnje za udeležbo na letošnjem 5. strokovnem sejmu GAST 73.

227 razstavljalcev, ki bodo zastopali 609 tvrdk iz 22 dežel sveta, se bo predstavilo v soboto, 17. marca, strokovnemu občinstvu in ostalim obiskovalcem GOST 73. Za izredno storitev se je na koncu celovski župan zahvalil vselejsemkemu direktorju dr. Kleindienstu.

Nato je dr. Kleindienst orisal program GOST 73.

Večina razstavljalcev se nahaja v mestni hali, katero so letos reorganizirali, na ta način so dobili več razstavnega prostora. Poleg te hale so postavili še „kurjeno šotorsko halo“, tako so vsaj deloma omilili številne odklonitve (kot omenjamo zgoraj).

Na prostem pa bodo razstavljali tisti razstavljalci, katerih objektom ne morejo škodovati vremenske spremembe. V „hali 12“ (lesna hala) bo

KPD v Globasnici vabi na

koncert

narodnih in umetnih pesmi,

ki bo v soboto, dne 17. marca, ob 19.30 pri šoštarju v Globasnici.

Nastopajo: moški zbor delavskega prosvetnega društva „Svoboda“ iz Mežice in domači mešani zbor Katoliškega prosvetnega društva v Globasnici.

Ljubitelji pesmi od blizu in daleč prisrčno vabljeni!

V farnem domu v Selah gostuje v nedeljo, 18. 3., ob pol dveh (13.30) popoldne Amaterski oder Prosek-Kontovel z veselo tridejanko Branislava Nušiča:

Emancipirane žene

Prisrčno vabljeni vsi prijatelji šaloiger.

Podporno društvo proti požarnim škodam v Selah vabi svoje člane na

redni občni zbor

ki bo kot običajno na Jožefovo, 19. marca, po drugi maši pri Mažejcu.

Kotmara vas: Stranke prezirajo Slovence

Tudi pri nas se volitve v polnem teku. Tudi FPÖ se je zbudila. To je stranka, ki ima takšen magnet, ki navleče vse barve, še celo take, ki so pred leti peli pri slovenskem pevskeem društvu; zdaj pa nočejo več znati slovensko.

Stranka SPÖ je v naši občini najmočnejša. Ta pa gleda seveda navzdol na Slovenca, ki se jim zdi manj vredni, ter jim je še slovensko petje v cerkvi „strašen“ trn v peti.

Stranka ÖVP pa je že kar precej znana pri nas v Kotmari vasi. Dobro nam bo ostalo v spominu, ko je bilo lansko leto komaj govora o dvojezičnih napisih, že se je naš kmečki vodja ÖVP izrazil v neki veseli družbi (zraven so bili tudi slovenski kmetje), ko je pogovor nanesele na te table: „Če komu

19 slovenskih list garantira samostojno politiko!

tukaj ni po volji, naj gre tja čez,“ in je kaval ravno tistim kmetom čez Karavanke, ki so mu malo prej pri kmečkih volitvah dali svoj glas. No, res lep boglonaj! Lahko pa bi rekli, naj se on preseli tja v Berlin, tam gotovo ni duha ne sluha o Slovencih. Tako tudi v jeseni, ko je bilo „šturmanje“ na slovenske table, ko jih naša občina še ni postavila, so menda ti mogočni možje šli kam drugam trest svoja grebena.

Tako smo prišli do zaključka, ter vložili slovensko kandidatno listo.

25. MARCA VSI NA VOLIŠČE! NOBEDEN NAJ NE OSTANE DOMA!

LJUBLJANSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 17. III.: 9.35 TV v šoli — 11.00 TV v šoli — 16.30 Državno košarkarsko prvenstvo — 18.00 Obzornik — 18.15 Maroško — serijski film — 18.50 Filmska burleska — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Zabavna glasbena oddaja — 21.30 Na poti k zvezdam — 21.55 Serijski film — 22.45 Smučarska tekmovanje na Golteh — 22.55 TV kažipot — 23.15 Poročila.

NEDELJA, 18. III.: 8.50 Mestec Peyton — 10.05 Mozaik — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Otroška matineja — 14.45 Delavski amandmaji — 12.15 Naše malo mesto — 13.10 Poročila — 13.15 Holmenkollen: Smučarski skoki — ... TV kažipot — 17.50 Poročila — 17.55 Vzpon in propad III. Reicha — 19.40 Reportaža — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.30 TV barometer — 20.35 Berači in sinovi — 21.30 Zabavna glasba — 21.45 Športni pregled — 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 19. III.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 TV v šoli — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.10 TV v šoli — ponovitev — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.45 Zvonček palček — 18.00 Risanka — 18.15

Obzornik — 18.30 Gvajana, dežela voda — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 I. Tavčar: Cvetje v jeseni — 21.30 Kulturne diagonale — 22.20 Poročila.

TOREK, 20. III.: 9.35 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.00 TV v šoli — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.35 Ruščina — ponovitev — 15.55 TV vrtec — ponovitev — 16.10 TV v šoli — 16.40 Madžarski TV pregled — 17.15 Delavski amandmaji — 17.45 K. Eigel: Slonček Bimbo — 18.00 Risanka — 18.05 Obzornik — 18.20 Izbor srbske narodne glasbe — 18.55 Mozaik — 19.00 Pediatrja: Nega dojenčka — 19.20 Odiseja miru: Srečanje z usodo — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Mi med seboj — 21.30 Nenavadne zgodbe — 21.55 J. Thorwald: Stoletja kirurgov — 22.20 Rezerviran čas — 22.45 Poročila.

SREDA, 21. III.: 8.20 TV v šoli — 16.50 Madžarski TV pregled — 17.45 Mačkon in njegov trop — 18.10 Obzornik — 18.25 Na sedmi stezl — 18.45 Živa filozofija — 19.10 Mozaik — 19.15 Zabavna glasba — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Umor v hotelu Excelzior — ... Nogomet Bayern — Ajax — ... Poročila.

ČETRTEK, 22. III.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 Francošči-

na — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.10 Francoščina — ponovitev — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.45 J. Kislinger: Pregnani iz raja — 18.15 Obzornik — 18.30 Družina Jehu — 18.55 Živo morje — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Cetrikovi razgledi — 21.30 Fernandel — serijska barvna oddaja — 22.30 Poročila — 22.25 Košarkarski finale državnega prvenstva.

PETEK, 23. III.: 9.30 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 14.30 TV v šoli — ponovitev — 16.15 Kuhinja pri violinskem ključu: Kvartet, kotlet in še kaj — 16.45 Obzornik — 17.00 Graz: Svetovno prvenstvo skupine B — srečanje Jugoslavija — ZDA — 19.00 Kratek film — 19.15 Naš ekran — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Iz zakladnice svetovne književnosti: Ana Karenina — 21.45 Rokomet Jugoslavija : Danska — ... Poročila.

SOBOTA, 24. III.: 9.35 TV v šoli — 11.00 TV v šoli (do 11.00) — 16.30 Košarka Olimpija : Crvena zvezda — 18.00 Obzornik — 18.15 Zlata ribica — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Lice ob licu — 21.20 Mafija — italijanski film — 22.10 Rokomet Jugoslavija : ZRN — 23.15 TV kažipot — 23.35 Poročila.

velika posebna razstava „Gost in naprave za počitnice“. Le-ta naj bi na različne načine prikazala, kaj se lahko nudi za zabavo turistu, najsi bo to poleti ali pozimi, pri čemer polagajo največjo pozornost na sodelovanje gostinskih obratov s turističnimi organizacijami, arhitekti, prireditelji kulturnih in športnih dejavnosti itd. Restavracijski obrat bo demonstriral moderne oblike sodobne postrežbe.

V zvezi s to „posebno razstavo“ bodo povabili domače in tuje strokovnjake kot predavatelje na sejmu GOST 73. 19. marca bo na programu predavanje „Tekstilije v tujskem prometu“, pri katerem bo referent razložil vprašanje tekstilij v prostoru. 21. marca bo na sporedu osrednji problem „Prosti čas in dopust“ in bo imel nekaj skupnega s temo, ki jo bodo prinesli 23. marca: „Kaj pričakujemo gost?“ s posebno razstavo v neposrednem dopisovanju.

V mednarodnem tekmovanju mladih kuharjev sodelujejo letos tri države: Švica (Zürich), Češkoslovaška (Bratislava) in Avstrija (Salzburg). Kuharji vsake dežele bodo v dveh dneh pripravili po eno mednarodno in narodno jed; mednarodna žirija bo te jedi ocenila po točkah in s tem določila, katera dežela bo dobila zlatega ali srebrnega kuharja.

Prvič bo letos na sejmu GOST 73 vinska pokušnja. Tudi tu bo mednarodna žirija ocenjevala vrednost vina in podeljevala zlate in srebrne medalje. Dalje je tudi tokrat uspelo pripraviti slaščičarju Musilu in hotelirju Dermuthu razstavo „narezkov“, spet z nagradami.

Nova akcija za pospeševanje koroškega turizma

V okviru posebne razstave na sejmu GOST 73, bo letos prvič uvedel Koroški deželni turistični urad „turistično borzo Koroške“. V ponedeljek, 19., v sredo 21., in v petek, 23. marca dopoldne, bo „turistična posredovalnica Koroške“ seznanjala interesente z novimi ponudbami za tekočo poletno in zimsko sezono 1973/74. Iskali bodo obrate, ki nudijo gostu najboljše, kajti obsežna kvalitetna ponudba pospešuje koroški turizem. Na ta način zbrane informacije služijo Koroškemu deželnemu potovalnemu uradu, da zbira bogat material za tuje partnerje, da načrtujejo dopuste na Koroškem. B. L.

CASINO-HOTEL, VRBA — VELDEN

išče za poletno sezono 1973:

solatarico in kuharico za praženje na žaru, natakariče za točilnico in kavarno, bar-damo (mlado in prikupno), blagajničarko bifeja na kopaljšču, prodajalko v bifeju (v juliju in avgustu), sobarico, nočnega portirja, hišnega postrežčka in pomivalke. — Možna je tudi zaposlitev le nekaj ur na dan; Vaši otroci imajo na razpolago brezplačno prehrano in kopanje v našem kopaljšču. — Interesenti naj se obrnejo na ravnateljstvo hotela, telefon 0 42 74 — 614 ali 615.

šport-šport-šport-šport-šport

Četrtnfinalne tekme za evropske nogometne pokale

Prve četrtnfinalne tekme za evropske klub-ske nogometne pokale so prinesle v glavnem pričakovane rezultate, saj z malenkostnimi izjemami ni bilo presenečenj. Jugoslovani bodo, kot kaže, izgubili še svoja zadnja dva zastopnika (Hajduk v pokalu pokalnih prvakov in Beograd v pokalu UEFA), čeprav pa tudi njun vstop med četverico ne bi bil senzacija.

Gotovo je najbolj razočaral in navdušil neso-jeni finale pokala prvakov med dvakratnim evropskim šampionom Ajaxom in daleč najmočnejšo klubsko enajstorico evropskega prvaka Zahodne Nemčije — Bayernom. Razočaral zato, ker derbija praktično ni bilo. Siloviti reprezentanti Maier, Beckenbauer, Schwarzenbeck, Breitner, Höhnness in Müller so bili prav neboljani v primerjavi z razigranimi in izredno močnimi Nizozemci. Na dlani je, da Bavarci nimajo prav nobene možnosti, da bi nadomestili tisto, kar so zamudili v Amsterdamu. Po drugi strani pa je bila tekma seveda paša za gledalce, saj Ajax svoje premoči v Evropi ni pokazal le z zadetki, marveč tudi s številnimi mojstrskimi, predvsem pa hitrimi akcijami, v katerih so izkazali vse, resnično visoko znanje.

Medtem ko bosta madridski Real in Derby County brzkone izkoristila prednost domačega terena in se uvrstila še za stopnico više, pa je Juventus svojo priložnost najbrž že zapravil. Ujpest Dosza, ki je pred tem izločila sloviti Celtic, v Budimpešti ne bo dovolila presenečenja.

Hajduk se je v Edinburghu za pokal prvakov srčno boril, toda Hibernian je le prevelik nasprotnik, da bi mirne duše lahko zatrdili, bodo beli v Splitu nadomestili dva zadetka. Možnosti pa seveda so. Leeds je že izločil bukareštanski Rapid, druga dva polfinalista pa naj bi po napovedih na papirju postala Milan in praška Sparta.

V pokalu UEFA je drugi nemški derbi v tem tekmovanju zaslužno dobila Borussia, ki si doma, po sedanji formi sodeč, ne more privoščiti poraza s Kaiserslauternom. Tudi Liverpoolova prednost dveh čistih zadetkov dresdenskemu Dinamu ne daje prevelikih upov. Zato pa bo veliko bolj zanimivo na drugih dveh tekmah. Beograd bi se z enakim porazom, kot ga je doživel s Feyenoordom, uvrstil v nadaljnje kolo. Toda njegovi računi ne bi smeli biti tako natančni in bi se morali opirati na bolj realne možnosti. Praktično bodo modri s Karaburme slavili le, če bodo remizirali ali zmagali. Zmagovalec te lovorike Tottenham pa se je doma pošteno namučil z Vittorio in bo moral igrati v gosteh precej drugače, če bi želel ostati v obrambi pokala.

POKAL PRAKOV:

Ajax — Bayern 4:0 (0:0)

V četrtnfinalni tekmi pokala državnih prvakov je Ajax v Amsterdamu premagal Bayern s 4:0 (0:0) Gledalcev je bilo 70.000. Gole so dali Haan 2 ter Mühren in Cruyff.

Dvakratni evropski nogometni prvaki so povsem nadigrali Münchenčane, ki so vso tekmo igrali obrambno. Že v prvem polčasu, ki se je končal brez zadetkov, je imel vratar gostov Maier veliko dela, enkrat je branilec Breitner izbil žogo z golove črte, drugič pa je vratarja rešila vratnica. V drugem polčasu so domači prišli v vodstvo po napaki Maierja, ki je strel z daljave odbil do Haana, ki je z razdalje 5 m s strelom pod prečko zadel mrežo. Drugi gol je dal isti strelec, potem ko je z volejem neubranljivo zadel levi zgornji kot Bayernovih vrat. Tretji gol je dal z glavo Mühren po strelu kota Cruyffa, slednji pa je tik pred koncem z glavo še enkrat premagal Maierja ter svo-

SMUŠKI POLETI:

Drugo svetovno prvenstvo v smuških poletih - predčasno končano

Smuški poleti temeljijo na posebnih zakonih. Drugo svetovno prvenstvo v smuških poletih v Oberstdorfu je to ponovno dokazalo. Če so v soboto, ob več ali manj slabem vremenu — snežilo je — lahko izvedli smuške polete še nekako zadovoljivo, so odločilno tekmovanje v nedeljo (ob mamutski skakalnici se je zbralo v nedeljo okoli 50.000 gledalcev, skupno pa je gledalo v soboto in nedeljo nad 120.000 ljudi, tako da so prireditelji gotovo prišli na svoj račun, ne pa gledalci, ki so hoteli videti več!), navkljub sončnemu vremenu, a zaradi močno spreminjajočega vetra, morali predčasno prekiniti; za končne ocene pa so veljali le sobotni rezultati.

Prvo mesto in zlato medaljo je dobil vzhodni Nemeč Hans-Georg Aschenbach (s skokoma 157 in 152 metrov), 2. in srebrno kolajno je prejel Švicar Walter Steiner (s skokoma 156 in 163 metrov), 3. in bronasto odličje je dobil Čeh Karel Kodelška (skoka: 154 in 154 metrov); deveti je bil Avstrijec Walter Schwabl (s skokoma: 151 in 125 metrov). 11. mesto je zasedel Reinhold Bachler (Avstrija — skoka: 140 in 126 metrov), enako število točk je prejel tudi vzhodni Nemeč Heinz Wozipivo (skoka: 149 in 140 metrov); na le-

jemu moštvo zagotovil izredno visoko prednost pred povratno tekmo, ki bo 21. t. m. v Münchnu.

Dinamo (K) — Real 0:0

Nogometiški kijejskega Dinama in madridskega Reala so se v Odesi razšli brez zadetkov — 0:0.

Sparta — Derby County 1:0 (1:0)

Čehoslovaški šampion Sparta je v Trnavi zaslužno premagal angleškega prvaka Derby Countyja z 1:0 (1:0). Edini zadetek je dosegel Horvath v 42. minuti. Na tekmi je bilo 28.000 gledalcev.

Juventus — Ujpest Dosza 0:0

Italijanski in madžarski prvak sta se v Torinu razšla brez zadetka — 0:0. Na tekmi je bilo 70.000 gledalcev.

POKAL POKALNIH PRAKOV:

Hibernian — Hajduk 4:2 (2:1)

V Edinburghu je Hibernian pred 29.000 gledalci premagal splitskega Hajduka s 4:2. Hajduk je začel tekmo s precejšnjo tremo in tako so domači povedli že v 6. minuti. Strelec je bil Gordon, najboljši strelec škotskega prvenstva. Po prostem strelu, ki

po mesto se je uvrstil Slovenec Marjan M e s e c (s skokoma 158 in 119 metrov) itd.

Senzacijo v Oberstdorfu je pač pripravil Švicar Walter Steiner, ki je pravljico poletel 179 metrov daleč, a je na žalost padel, tako da skok ni veljal — strokovnjaki pravijo, če bi Steiner levo smučko ob doskokišču malo povlekel, bi ostal na smučkah —; sicer pa je s tem pravljicnim poletom zmanjšal uspeh vzhodnega Nemca Aschenbacha. Steiner je v treh dneh poletov skočil petkrat: 179 in 175 (obakrat padel), 163, 157 in 156, medtem ko je Aschenbach pri sedmih skokih skočil razdaljo med 157 in 132 metrov. Rezultat potrjuje splošno nadmoč vzhodnonemških skakalcev in Češkoslovakov (kar trije do desetega mesta), pričajo pa tudi, da nekateri prvovrstni skakalci niso nobeni letalci, kot sta to na primer Japonec Kähkō ali Rus Bočkov.

Razveseljivo so se odrezali Avstrijci, katerim skakalnica, kot pravimo, leži: Walter Schwabl (9.), Reinhold Bachler (11.), Rudi Wanner (20.), Hans Wallner (23). Bachler je malo razočaral, v avstrijskem taboru so od njega pričakovali več, a vseeno je dokazal svetovni razred, k temu spada sedaj tudi 19-letni Korošec Wallner.

ga je izvedel Edwards, je z glavo premagal Sirkoviča. V 21. minuti so Škoti povedli z 2:0. Spet je bil strelec Gordon, ki je idealno podano gožo Duncana poslal v mrežo. Domači so nato dobili še več poleta, toda prav takrat so Splitčani znižali rezultat. Šurjak je central, Hlevnjak pa je z glavo načel mrežo Herriota.

Šele potem ko so domači prek Duncana povedli s 3:1, se je Hajduk osvobodil pritiska in začel enakovreden boj. Toda Gordon je še enkrat premagal Sirkoviča. Ko je kazalo, da bodo beli doživeli katastrofo, je Jerković v veliki gneči podajo Boškoviča spremenil v zadetek.

Leeds — Rapid Bukarešta 5:0 (3:0)

Domači Leeds je zaslužno, katastrofalno, s 5:0 odpravil bukareštanski Rapid. Na tekmi je bilo 26.000 gledalcev.

Schalke 04 — Sparta 2:1 (2:1)

Pred vsega 10.000 gledalci je domači Schalke 04 v Gelsenkirchnu s težavo odpravil praško Sparto z 2:1 (2:1).

Spartak Moskva — Milan 0:1 (0:0)

Nogometiški moskovskega Spartaka, ki so zaradi slabih vremenskih razmer igrali v Sočiju ob Črnem morju, so izgubili z italijanskim pokalnim prvakom Milanom z 0:1 (0:0). Na tekmi je bilo 18.000 gledalcev.

POKAL UEFA:

Tottenham — Vitoria 1:0 (0:0)

Branilec pokala UEFA je z veliko težavo premagal Vitorio iz Setubala v Londonu z 1:0 (0:0). Strelec edinega zadetka je bil Evans v 80. minuti. Sodil je Madžar Burcsak.

Liverpool — Dinamo Dresden 2:0 (1:0)

Z zadetkoma Halla v 25. minuti in Börmsa v 60. minuti je vodilno moštvo angleškega prvenstva Liverpool odpravilo dresdinski Dinamo z 2:0 (1:0). Sodil je Avstrijec Schiller.

JUGOSLOVANSKI NOGOMET

V nedeljo so v Jugoslaviji igrali drugo kolo državnega nogometnega prvenstva. Za nas je bila najbolj zanimiva tekma ljubljanske Olimpije, ki ji v jesenskem delu prvenstva in v začetku spomladanskega ni šlo dobro. To nedeljo je Olimpija imela v gosteh moštvo Sarajeva. Ljubljanci so sarajevske nogometiške odpravili s čistim rezultatom z 2:0.

S to zmago se je Olimpija povzpela za dve mesti navzgor: je na 13. mestu in ima sedaj 16 točk.

Velež iz Mostarja je doma igral s Crveno zvezdo iz Beograda 1:1. Na lestvici vodi Velež, ki ima 28, Crvena zvezda je 2. in ima 27 točk.

Fran Saleški Finžgar:

Strici

5

KMEČKA ZGODBA

Ženin Gašper je bil razburjen, da se mu je stari skrivaj muzal in nič rekel. Ko bi bil pri košnji tak, dvignil bi bil oče vile nadenj. Vse mu je letelo iz rok, tekal je sem in tja, nič več ni vedel, kam bi se dejal. Zato pa je bil Mihor kakor očetova roka. Čuden mir mu je gledal z obraza in v tem miru so se ustnice neprestano rahlo krivile v smeh, ki se mu je natanko poznalo, da ni veselje, da je skrita poroga. Kljub temu je z oči bral očetovo voljo; vselej, še preden je oče ukazal, je že držal za delo. Oče — in samo on — je bral v tem smehu Mihorjevem in je videl sinu v dušo. Toda izdal ga ni. Niti enkrat ni trenil z očmi, da bi ciknil na sina. Boltežar pa se ni zavedal, kaj je z njim. Vino ga je razgrela, pred godci je hodil in poskaloval s štefanom na glavi. „Na zdravje Lucije!“ je vabil in točil.

Da ni Šimen oznanil vozačem in godcem nedelje, zapili bi bili in zarajali nedeljsko mašo.

Nedelja na Podlogu je bila nemirno tiha. Kuharice in najete strežajke so sicer delale na vse pretege, toda na domače je leglo nekaj svečanega in skrivnostnega. Sam oče je bil molčeč in se je, prej tako vzravnana, upognil.

Govoril ni nihče. Edina Štefa je vesela stikala po kuhinji, hodila v čumnato ogledovat gore pogač, potic in cvrtja, pa spet v zgornjo hišo pretipavat in ogledovat novo oblekico, ki ji je bila umerjena kot najmlajši družici za svatbo. Gašper je bil nepokojen. Kajkrat si je primeril suknjič, pokrtil klobuk, potipal rdečo žido za trakom, spet vse spravil in nato drgnil z nakredano krpo težko srebrno verigo. Ure so se mu vlekale v večnost. Brez spanca je pričakal jutra, ob katerem je spet vse oživel. Progarji so zagodli, svatje so se vriskaje zbirali, ura odhoda k poroki je napačila.

Tedaj, preden je sedel sin na voz, da se odpelje po nevesto, sta se sešla oče in Gašper v zgornji hiši. Nemo sta si gledala v oči, dokler ni sin padel na kolena in zaprosil:

„Oče, odpustite mi, če sem Vas kdaj razžalil. Blagoslovite me.“

Šimen ga je prekrizal prvič: „Bog naj te blagoslovi, ki te bo, če Ga ne boš zapustil.“ In prekrizal ga je drugič: „In blagoslavljam te jaz, tvoj oče, da ne pozabiš četrte žive dni.“ In prekrizal ga je tretjič: „In še matere blagoslov z nebes nadte, da bi bila Lucija kakor moja rajnica.“

Sin je vstal. Oba sta molčala, si stiskala roke, grenko jima je postajalo v grlu, dokler se niso orosile oči in sta se ločila.

Krog poldneva šele so se vrnili svatje od fare. Gašper je skočil s koleslja in skrbno pomagal Luciji z voza. Lucija je bila kot roža. Vsa cerkev je pri poroki strmela vanjo in najbolj zavistni jezik ni črnil. Svatje so se zgrnili krog poročencev, progarji so igrali in ženin je peljal nevesto po stopnicah na podič pred duri, ki so bile seveda zaprte. Starešina je potrkal nanje, dokazoval, da imajo vse pravice do hiše, na kar se jim je po dolgi pravdi odprlo. Na pragu se je prikazal Boltežar. Na lesenem ploščku

je držal majčkeno potičico, vso v rdečih pentljah. Stopil je pred nevesto in ji ponudil. Hrustu, ki je premetaval hlode kot žveplenke, se je tresla roka, da so pentlje trepetale. Godba je utihnila, svati so prisluhnili.

„Na, Lucija! V znamenje, da kruha v naši hiši ne boš nikoli stradala.“

Lucija je vzela in segla Boltežarju v roko, od razburjenosti vso potno. Stisnila mu je v dlan križani tolar in rekla: „Bog te plačaj in usliši!“

Nato je povzel Boltežar, ki je pa bolj izjecljal kot izgovoril: „In nič več ne pojdeš čez ta prag od hiše, dokler te ne poneso.“ In je prijel nevesto, jo dvignil ter postavil čez prag v vežo. Ko jo je vzdignil in pritisnil nase ter je zašumela krog njega njena obleka, se mu je stemnilo pred očmi in ga stisnilo pri srcu. Zmeden je šel po sapo in globoko vzdihnil. Družici Štefi se je zdelo vse to tako zabavno, da je ploskala in prosila Boltežarja: „Še mene!“ Namesto Boltežarja pa je stopila k njej Lucija, jo tesno objela in očitno poljubila, kakor je ni še nihče.

Tedaj so udarili godci, završalo je med svati, ki so se posajali krog miz, šibečih se od jedil.

Zadnja je sedla nevesta. Lepa in nič prešerna se je sukala med svati in imela za vsakega pripravno besedo. Njene oči so izsledile vsako zadrego. Kjerkoli je bilo ob gneči kaj nereda na mizi, vse je videla. V hipu je bila tam, donesla krožnik, premaknila čaše; najbolj plahim je najbolje stregla; oblastne pa je znala prositi toliko ljubeznivo, da se ji je vdal vsak. Če je zdrsil košček kruha na tla, je bila Lucija, ki ga je spoštljivo pobrala. Vse oči so jo spremljale, hvalile in božale. Obsodba gruntarjev pri Štebcu je bila pisana v vodo.

Za durmi je pa stal Šimen, sredi zime golorok, da so se mu svetili beli rokavi. Nobeno oko ni tako poživalo Lucije kot njegovo. Zadovoljen smeh mu je obkrožil usta.

JANKO PEČNIK:

Med zaslepljenimi brati

5

Žena ga ni mogla obiskati, ker ni bila več med živimi, obiskal pa ga je njegov sin in sicer ravno pred zadnjim v mesecu, tako da mu je odnesel vso ravno došlo pokojnico. Imel jo je skrito pod vzglavnikom, zavito v žepni robec. Ni pa mu prinesel ničesar za priboljšek, kakor je navada, če obiščeš bolnika v bolnici. Gledal je samo, da je prišel čimprej do denarja. Na veliko začudenje sem slišal, da sta se tudi medseboj pogovarjala slovensko.

Na ta pogovor in tudi na moj razgovor v slovenščini je postal tudi že omenjeni Štefan pozoren. V kratkočasje mi je začel še nadalje razlagati svoj življenjski tako daleč, da sem prišel do zaključka, da je tudi on slovenskega porekla. Pripovedoval mi je, da je njegov rojstni kraj približno 50 km izven glavnega mesta Budimpešte na lepem vinskem kraju ob robu velike reke Donave. Ime rojstne vasi si nisem mogel zapomniti, ker je precej dolga beseda in težki madžarščini.

Pravil je, da so tudi njegovi starši doma med seboj slovensko govorili. Mati ga je celo učila slovensko moliti. Pripovedovala mu je, da njeni in njegovi pradedje izvirajo iz sedanje Jugoslavije v okolici Slovenskih goric na Štajerskem. Bili so bajé za časa vladanja Marije Terezije na avstrijskem prestolu poleg drugih številnih družin prisilno izseljeni iz svoje prvotne domovine Štajerske kot vinski pionirji za ondotne cesarske

● Priti skupaj je začetek; ostati skupaj je napredek; delati skupaj je uspeh.

(H. Ford)

in kraljevske vinograde. Tam so menda izvrstni vinorodni kraji in si je nekoč cesarska klet na Dunaju samo od tam polnila svoje kleti s pristno in izvrstno podonavsko kapljico.

Za to delo je potrebovala cesarica Terezija pridne delavce in izkušene vinogradnike. Bajé so še sedaj tam nekatere vasi s slovenskim prebivalstvom.

Pri njem doma so imeli le manjšo kajžo in so se pečali le z vinogradništvom. Njegova mati pa izvira iz sosedne vasi kot hči premožnega vinogradnika, tudi slovenske krvi. Za časa Hitlerja so se imenovali „Donauschwaben“.

Iz njegovega pripovedovanja je bilo sklepati, da se je, ko je Hitler začel dobivati nadoblast v Evropi, tam pojavil Horthyjev režim, ki je simpatiziral s hitlerizmom. Tistih nekaj narodnostnih pravic, ki so bile poprej dopuščene ondotnim našim rojakom, je bilo pod tem režimom v kali zatrto. V šoli, v cerkvi, na cesti je bila dovoljena samo

madžarščina. Prišlo je tako daleč, da se starši doma v družini niso upali pred otroki govoriti slovensko, da bi jih kateri izmed otrok po neprevidnosti v šoli ali kje drugje ne izdal, da govorijo slovensko.

Štefan je šel kot mlad fant s trebuhom za kruhom po domovini za delom. Bil je vpisan v Horthyjevo mladino. Pozneje se je prostovoljno javil v Hitlerjevo armado. Prišel je k SS in bil poslan v Dresden, kjer se je v policijski kasarni oziroma v šoli specializiral kot policist proti gverilcem v zasedenih ozemljih. Od tod je prišel na Koroško — v glavnem v našo podjunsko glavno mesto Pliberk.

Iz vse te njegove življenjske zgodovine sem si v duhu predstavljal, da imam pred seboj človeka kot nekoč naš rajni pisatelj Anton Aškerc, kjer je v svoji tako posrečeni baladi „Janičar“ orisal turškega vojaka, katerega so kot dečka ugrabili podivjani Turki med našim ljudstvom, ga v svoji domovini izvežbali in preobrazili kot zvestega borca polmeseca in ga poslali spet nazaj v naše kraje morit in pobijati. Ko je kot poveljnik turških čet prišel na hrib nad domačo vasjo in domačijo, ga je nekakšen notra-

Pred 55 leti

Hočem na kratko opisati, kako smo živeli leta 1918.

Bili smo srednji posestniki. V družini nas je bilo: oče, mati in 9 otrok. Najstarejši je imel 20 let, bil je izučeni čevljar. Dva mlajša sta se še učila. Jaz sem imel 9 let. Hodil sem z dve leti starejšim bratom v 5 km oddaljeno šolo.

Naša učiteljica Marija Brumen je bila zelo dobra. Ker je bila vojna, je bilo kruha malo. Tudi pri naši hiši ga ni bilo. Mati nam je dala v šolo jajca ali kuhan fižol, sir, suho sadje. V razredu nas je bilo nad 60 otrok. Učiteljica je nadzorovala, kateri je res bil brez kruha, in tisti je prejel košček. Takih pa nas je bilo več kot polovica.

Še dobro se spomnim, kako huda je bila zima tistega leta. Obleke ni bilo nobene. Spodnje hlače sem nosil iz domačega hodnega platna, hlače, suknjič in telovnik pa iz papirnatega planta. Čevlje iz svinjske kože je naredil kar domač čevljar. Včasih sem se ves tresel od mraza še potem, ko sem že prilezel v šolo. Taka revščina je bila vsepovsod.

Bilo je pozimi med vojno. Očeta že dolgo nismo videli. V hišo sta prišla dva žandarja.

nji čut in klic svaril pred napadom na svoje lastne domače.

Iz vsega njegovega hladokrvnega pripovedovanja o pobijanju, požiganju itd. sem mu staval vprašanje, ali je v resnici prepričan, da so bile te njegove žrtve samo manj vredni ljudje. Vprašal sem ga, kdo je prvi napadel Avstrijo, Češko, Poljsko, Rusijo itd.? Kdo pa je izzval vojno in odpor?

Kaj pa bi on počel, če bi njegove prednike n. pr. izselila cesarica Marija Terezija na Madžarsko in bi on ostal s svojimi starši v svoji prvotni domovini, kjer bi vas napadel Hitler, bi starše pregnal v taborišča ali pa pobil, požgal njegovo domačijo, kakor je nacistična oblast delala skoroda povsod, kamor je prišla? Njemu bi se mogoče posrečilo pobegniti. Vsekakor bi tudi pobegnil v gozd, če bi le mogel, in bi se maščeval. Ali bi bil zato tudi komunist in bandit? Ni mi mogel dati nikakšnega ugovora.

Polagoma sva si postala prijatelja. Bil je stalno pri meni in mi je postal zaupljiv, posebno še zato, ker ni imel obiska in je prodajal dolgčas. Moj namen pa tudi ni bil, da bi mu mogoče potem v njegovem privatnem življenju delal zaradi njegovih zločinov kakšne težkoče. Zanimalo me je le še to, kako sem iz njegovega pripovedovanja slučajno našel eno našo manjšino več, raztreseno po širnem svetu.

Čas je potekal tudi za mene, da sem smel domov. Poslovlili smo se kot prijatelji z mojo (Konec na 8. strani)

»Kje je vaš sin Jože? V imenu postave mora z nama, vojna je.«

Mati je ravno prišla iz kuhinje, brisala si je v predpasnik umite roke. Bila je vsa presenečena, solze so ji začele teči iz oči.

»Moža ste mi vzeli, zdaj pa hočete še sina? Za božjo voljo, prosim vas, da ga pustite!«

»Rekel sem že, da gre z nami!« je obveljala žandarjeva. Jože se ozre nekajkrat nazaj, žandarja pa ga odvedeta neznanu kam.

Na pomlad je bilo. Sneg je kopnel, strehe je tekla snežnica. Otroci smo se igrali v sobi. Mati in sestra sta predli na kolovratu laneno predivo. Sliši se, da nekdo prihaja. Potrka na vrata in noter stopi silvolas možak.

Pozdravi nas. Vsi otroci smo mu hiteli naproti. Jaz sem v njem takoj spoznal, da je naš oče, in sem zaklical: »Oče prihaja!«

Vse nas je ljubeznivo pogledal in je začel pripovedovati:

»Minilo mi je 52 let, vojaščine sem prost.« Vsi smo bili srečni, da imamo očeta spet doma. Oče in mati sta zopet skupaj gospodarila in skrbela, da bi otroci imeli kruha.

Mladi Jožek pa je kmalu nato pisal z italijanske fronte takole:

JOSIP MURN:

Sneg

Brez konca padaš, drobni sneg,
na tihi gozd in na poljano;
nekje kraguljčki, hitri beg,
spet molk za mano in pred mano.

Kaj moč mi, čas, kaj si mi, dan?
Kar bilo — kot v sneg zakopano!
Kar bode — kot ta tiha plan
brez konca širi se pred mano.

»Zelo hudo mi je na bojišču. Trikrat sem pomagal rešiti našo kompanijo. Lačni smo, oficirji imajo dovolj hrane, mi pa pobiramo drobtine, če jim kaj ostane.«

Kmalu je mladi Jože prišel na dopust. Vsi smo ga poslušali, kako je očetu pripovedoval. Oče je bil vesel in ponosen, da je njegov sin tako hraber vojak, saj je bil trikrat odlikovan. Mladi Jože se je držal reda. Po pretečenem dopustu se je vrnil nazaj na bojišče, kjer je ostal do konca vojne, ko se je zopet vrnil domov.

Vesetje ni dolgo trajalo, ker je hudo zbolel naš oče. Sestra je šla 13 kilometrov daleč po zdravniku, ki je dal zdravila in povedal, da ima oče špansko bolezen (gripo). Rekel je, da, kdor se prehladi v tej bolezni, lahko umre. Dobro se spominjam tistega večera konec decembra leta 1918.

Oče nas je poklical vse k sebi.

»Poslušajte, jaz ne bom več dolgo živel. Lepo ubogajte mamo, pomagajte pri delu in pridno se učite!«

Vsi smo bili tiho in zaskrbljeno smo gledali očeta. Še pred polnočjo nas je oče za vedno zapustil.

Mladi Jože pa je zopet oblekel vojaško suknjo, bil je Maistrov borec in je pomagal reševati to našo prelepo zemljo.

Takšno je torej bilo življenje pri nas pred 55 leti. Nekaj dobrega in veliko hudega. Na to naj bi dandanes pomislil marsikdo od mladih, saj mnogi vkljub veliki blaginji in izobilju niso skoraj z ničemer zadovoljni. Vsaj nekoliko se učimo skromnosti, kajti kdo vé, če ne bo tudi v bodočnosti zelo potrebna!

J. D.

Šepavec optimist: »Eno nogo imam daljšo kot drugo.«

Šepavec pesimist: »Eno nogo imam krajšo kot drugo.«

Zobozdravnik: »Ne imejte ust tako široko odprtih!«

Pacient: »Kaj mi ne boste s kleščami izdrlili zoba?«

Zobozdravnik: »Bom, a jaz bom ostal zunaj.«

»Gospod, ali niste morda videli tu dveh policajev?«

»Ne, živega krsta nisem srečal na vsej poti.«

»Potem mi pa izročite svojo denarnico in uro!«

Ko se je pritisnil na zadnji vogal mize, mu je namignil Zaplaznik:

„Veš kaj, vseeno Gašper ni slabo izbral.“

„Sama skrb in strežba je je.“

„Da bi le taka ostala!“

„Nič se ne boj! Tak dan se človek razodene,“ mu je prerokoval Šimen, nagnil kozarec in preko njega izpod napol priprtih oči gledal Lucijo, ki je ročno delila juho med svate.

Med svati je bil edini Mihor, ki se mu je črta poroge rezala globlje in globlje. Bil je drug, vseskozi kos svoji važni odliki. Družici jih je drobil, da ga je vsa zaverovana poslušala; plesal je, da je dajalo veter in so se svatje kar spogledovali, češ, le kje se je vzel Mihor tak?

Toda zgrabilo ga je vendar, da se je kradoma izvil izmed svatovskega vrišča in šel na izbo. Tam je vrgel kastroc, na katerem je bil velikanski šopek iz suhih rož in so od njega viseli zlati trakovi, na mizo ter sedel na posteljo. Podkomolčil si je brado in ves zamišljen srepolo gledal v tla.

„Vse zija vanjo. — Kaj sem jaz, ki sem toliko pretegnil na gruntu? Nič. — In oče! Rodne hčere ne bi tako gledal. O, doto, doto! Ne jenjam. — Nobeni babnici ne bom za tovrnega osla. — Naj ji je Boltežar! — Hahaha! — Boltežar — zaljubljen vanjo kakor breznov maček. In tako otrapan, da niti ne ve ne. — Se mu že še posveti. —“ Ko se je dovolj nahudil sam med sabo, je pokrtil klobuk in se vrnil med goste. Med vrati je za hip postal in gledal Boltežarja, ki je kolovratil med svati, se široko smejal, skoraj nič govoril in lovil Lucijo z očmi. Kadarkoli ji je kdo napil, je vselej pristopil tudi Boltežar, trčil prav zadnji z njo, a tako nasilno, da se je pocejalo iz kozarcev in je

Lucija povešala oči spričo njegove nerodnosti. Boltežar se je pa smejal še bolj na široko.

Prav tedaj je prišel mimo Mihorja oče. S komolcem ga je povabil v vežo.

„Kar prava bo za nas — Lucija,“ je ogovoril Mihorja.

Mihorju pa ni zginila poroga z ustnic. Skomizgnil je z rameni, molčal, pa prijel dekletke, ki je šla mimo njega, in jo odvedel na ples.

Oče je za hip nagubančil čelo, ki se je takoj spet ujasnilo. Zamahnil je z roko, se obrnil in vase zamrmral: „Kakor sem ga presodil, tak je.“ In je sedel k Zaplazniku ter začel govoriti o padajoči ceni živine.

Na polnoč je šlo. Svatje so privabili z doma tudi one, ki niso imeli svatovskega oblačila, da vsaj nekaj okusijo. Tudi dekletke in hlapce. Od fare in še od sosednih krajev se je nabralo fantov-zaplečnikov, ki so se utaborili na podu pri godcih, da je bila že prava stiska. In vsi so jedli do sita, vsi so pili po mili volji. Zdelo se je, da so Podlogarjeve shrambe kot blagoslovljena pojedina v puščavi.

Ko je pa udarilo polnoči, sta prišli svatovska teta in Lucijina krstna botra. S skrivnostno slovesnostjo sta zaprosili ključ do gospodarja in šli v sobico, kamor so zložili Lucijino balo in kjer je bila določena spalnica za poročenca. Teta in botra sta za seboj zaklenili. Dekleta in žene so oprezovale krog vrat, ki se niso odprle — celo uro ne. Ob eni pa sta ženi odprli duri na stžaj. Vsa radovednost se je zgrnila pred prag sobice. Dve sveči sta goreli ob bogcu in rahlo razsvetljevali sobo.

„Mm—mm!“ je vse ostrmelo. Teta in botra sta nastlali zakonsko posteljo. Skoro do stropa so kipele bele blazine. Skozi vezene je sijalo rdeče in modro.

„Mm—m!“ so se čudili in vedno nove gruče so pristiskale pred vrata. Dekleta so sredi polke popustile plesav-

ce in pritekale gledat. Celu možje si niso mogli kaj, da ne bi pristopili.

Prav tik bangarja je slonel tudi Boltežar. Sprva se je čudil z drugimi, nato je bušil v smeh, ki ga je hipoma ustavil, kot bi odsekal. Zatopil se je v vso lepo tajnost te sobe, obraz se mu je zresnil, začel je stiskati ustnice, nič več ni slišal šepetanja svatov. Pred njim se je pokazala strašna skrivnost, ki je bila ves čas v njem, in je ni pripoznal. Stisnila ga je za srce, da bi zakričal. Ni zakričal; toda prebledel je; že precej vinski se je v trenutku iztreznil in si delal gaz s komolci med ravednimi in bežal skozi vežo, kjer je izbil Maruši burklje iz rok. Še ozrl se ni, ko ga je ozmerjala s pijanim koleštranom. Pribežal je v teman kot za hlevom in se sesedel na tnalno.

„Lucija!“ je pritajeno zakriknil, glava mu je klonila na prsi.

Takrat pa ga je potepljala po rami roka in nekdo se je zasmel.

„Ti, Mihor?“ se je ozrl na brata, ki ga je sledil za hlev.

„Oh, zakaj sem jo zamudil?“ je stiskal pesti in skoraj bi se bil razjokal.

„Ne trapaj!“ mu je trpko prigovarjal Mihor.

„Mihor, ti ne veš,“ se je zgrabil za prsi, „kaj trpim!“

„Ne prenesem! Jaz grem — kar zdaj.“

„Nikamor ne pojdeš. Za hlapca ji boš.“

„Grem, grem, grem,“ je toptal z nogami kot togoten otrok.

„Jaz pač — ti pa ostaneš.“

„Mihor, ne draži me!“ Boltežar je pograbil brata za rame in ga tresel. „Da veš, še nocoj to noč izginem. — O, Lucija!“

(Dalje prihodnjič)

tedenski program

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 18. 3.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 19. 3.: 13.45 Informacije — Za našo vas. — TOREK, 20. 3.: 9.30 Ljudske pesmi in viže. — 13.45 Informacije — Športni mozaik — Otroci, poslušajte! — SREDA, 21. 3.: 13.35 Informacije — Nova slovenska literatura — 7.: Pesniška zbirka Daneta Zajca: „Ubljavci kač“ — Za našo knjižno polico (Nemška izdaja Šalamunovih pesmi). — ČETRTEK, 22. 3.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom. — PETEK, 23. 3.: 13.45 Informacije — Pomladni sen (Pomlad v glasbeni literaturi). — SOBOTA, 24. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 18. marca: 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Življenje psa — 16.40 Nepravi princ, senčna igra — 17.05 Za otroke od 11. leta dalje: Moj prijatelj Ben: Medvedji boj — 17.30 Za družino: Svet znamke — 17.55 Zgodba za lahko noč — 18.00 V nedeljo ob šestih — 18.30 Življenje na džunkah. Poročilo iz Hongkonga — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Srečnež, filmska satira o krog poskusa zavarovalne goljufije — 22.15 Šport in čas v sliki — nočna izdaja.

PONEDELJEK, 19. marca: 18.00 Preizkus na daljavo — 18.25 Predno greš spat, lahko noč za najmlajše — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 18.55 Gospodarstvo, gledano od blizu — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Jason King: „Prvič, drugič in...“ — 21.10 Poštni predal 7000 — 21.55 V dirkalnem taboru: 1. ORF-motorama; 2. največji boksarski dvoboji stoletja — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.30 Menadžerstvo.

TOREK, 20. marca: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleščine — 18.25 Predno greš spat, lahko noč za najmlajše — 18.30 To je moj svet: Ženske in še nekaj napak — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Sestanek z živaljo in človek, poročila Otto König — 21.10 Izložba: Ponudbe k zabavi — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 21. marca: 10.00 Televizija v šoli: Nepoznano sosetstvo: Severno-vzhodna Italija — 10.30 Energija iz elektrike — električni stroji — 11.00 Program za delavce: Življenje v strahu — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Konjiček — 17.10 Za otroke od 11. leta dalje: Antena, mednarodni mladinski magazin — 17.30 Prekanjenec Bruno — 17.35 Lassie: lov postrvi. Zgodba psa. — 18.30 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Predno greš spat, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kuhinja v televiziji — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.05 Saga o Forsythih, spisal John Galsworthy — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 22. marca: 10.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? — 10.30 Gotika v Avstriji — 11.00 Obraz stoletja. Od kulta do kulture — 11.30 Brian Friel — 12.00 Kaj je racionalizacija? — 12.30 Menežerstvo — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Predno greš spat, lahko noč za najmlajše — 18.30 Šport — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Hinavska mačka, predstava iz Löwingerjevega gledališča — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 Poznate Schönberga?

PETEK, 23. marca: 10.00 Televizija v šoli: Zvok po človeški roki: Klasična partitura — 10.30 Mesto dela zgodovino — 11.00 Program za delavce: Superšpijon — 12.25 Klub seniorjev — 18.00 Zeleni svet: Novo iz kmetijstva — 18.25 Predno

greš spat, lahko noč za najmlajše — 18.30 Očarljiva Ženi: Nahod v veselju in njegove posledice — 18.25 Zbornica za delavce in nameščence — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Alexander 2. (6. del): Ping pong — 21.40 Diskusija ORF — 22.40 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.45 Vihar nad Nilom, pustolovski film.

Med zaslepljenimi brati

(Nadaljevanje s 7. strani)

srčno željo, da bi tudi ona dva kmalu mogla ozdravljena zapustiti bolnišnico. Štefan je hotel imeti še moj naslov in mi je obljubil, da bo ob priliki obiskal te svoje nekdanje kraje in pogledal tudi k nam. Za slovo pa mi je v spomin podaril kartico, katero je pravkar sprejel kot novoletno voščilo od doma in Madžarske. (Konec prihodnjic)

KMETJE POZOR!

Vsakovrstne kmetijske stroje (Pöttinger, EPPEL, Reform, Kirchner, KMF, Regent, Feldherr, Hatzenbichler itd.) kupite sedaj

z zimskim popustom in 1 leto brez obresti

pri tvrdki

Adolf in Katarina Krivograd

9143 Šmihel pri Pliberku
Telefon 0 42 35 - 34 1 97

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je po sklepu Vsemogočnega moja ljuba žena, naša draga mama, babica, tašča in sestra, gospa

Rozalija Antonič

gostilničarka

v torek, dne 13. marca 1973, nenadoma odšla v 64. letu starosti po večno plačilo.

Drago pokojnico bomo spremili v petek, dne 16. marca 1973, ob 15. uri od mrtvašnice v št. Jakobu v Rožu na tamkajšnje pokopališče, kjer jo bomo po sv. maši zadušnici položili k zadnjemu zemeljskemu počitku.

Reka, Sreje, Bače, št. Job pri Brnci, dne 13. marca 1973.

V globoki žalosti:

Mihej, mož; Katarina, snaha; Mihej, Zalika, otroka; Katica, Mihec in Mihaela, vnuki; Hanzej, brat; Mici, sestra; v imenu vseh ostalih sorodnikov.

Od 19. do 25. marca TEDEN UGODNOSTI V DOBRLI VASI

Ponedeljek 19. marca	1000 žarnic 220 V (vsaka oseba dobi največ 10 žarnic)	po	1.- šiling
Torek 20. marca	100 zavojev po 2 moltopren - vločka za postelje		10.- šilingov
Sreda 21. marca	50 transistor-radiov z baterijo	po	50.- šilingov
Četrtek 22. marca	5 sesalnikov za prah znamke „Progress“	po	500.- šilingov
Petek 23. marca	100 kuhinjskih stolov iz bukovega lesa	po	50.- šilingov
Sobota 24. marca	10 hladilnikov AEG 146 litrov, z avtomatičnim odtajanjem	po	1000.- šilingov
Nedelja 25. marca	Velika izbira blaga in naprav - kot vedno - po ugodni ceni. Informacije in nasveti brezplačno in brezobvezno!		Rutar- Center

V soboto, 24. marca (Jožefovo), čakajo na **50.000.- S**
Vas dobitki v skupni vrednosti

Informacije in srečke dobite po pošti in pri nas
RUTAR-CENTER - Dobrla vas - Eberndorf

kelag

STROM ~
KOMFORT IM
GASTLICHEN
KÄRNTEN

SONDERAUSSTELLUNG DER
KÄRNTNER ELEKTRIZITÄTS -
AKTIENGESELLSCHAFT AUF
DER GAST 73